

Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

Рэгіянальная газета

15 жніўня 2003 года

№ 33 (434)
Выходзіць па пятніцах

ПАЮС Тэлетыдзень

Навіны рэгіёну

Школа без дзяцей

ВАЛОЖЫН. З пачатку новага навучальнага года ў раёне закрыюць Філіпінядкую, Падневіцкую базавыя школы, Дварэцкую пачатковую школу-сад, Куцяняцкі дзіцячы сад.

Педагогаў, што працавалі ў гэтых установах, а іх 15, уладкаваць будзе складана. Раённаму аддзелу адукацыі патрабуюцца толькі 28 настаўнікаў. Сюды ж размеркавалі яшчэ 53-х маладых спецыялістаў.

Ірына РАБУШКА.

Не давёз

СМАРГОНЬ. Крымінальную справу на 29-гадовага гараджаніна, які не давёз 2 тоны збожжа да элеватара, завялі супрацоўнікі аддзялення па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю Смаргонскага РАУС. Дзірак у машыне яны не знайшлі. Затое высветлілі, што да месца назначэння вадзіцель дабіраўся 40-50 хвілін, замест 15 неабходных.

Ірына РАБУШКА.

Неўладкаваныя выпускнікі

МАЛАДЗЕЧНА. 46 сёлетніх выпускнікоў школ, якія не паступілі ў навучальныя ўстановы, зарэгістравалі спецыялісты рэгіянальнага цэнтра занятасці насельніцтва. Летась іх было 143. Таму з верасня чакаюць новага наплыву неўладкаванай моладзі.

Ірына РАБУШКА.

Смерць ад цыгарэты

МЯДЗЕЛ. 5 жніўня здарыўся пажар у Крывічах. У выніку пашкоджаны пакой жылога дома. І самае страшнае: загінуў гаспадар, жывёлавод мясцовай гаспадаркі. Прычынай пажару стала курэнне ў ложку ў нецвярозым стане.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Імёны бываюць...

ВІЛЕЙКА. Самае папулярнае імя, якім называюць сваіх дачушак маладыя маці-віляйчанкі, – Яна. Па-ранейшым шмат сярод немаўлят Насцяў, а вось Алены выбіліся ў лідэры толькі цяпер. Хлопчыкам найчасцей даюць імёны Валера, Дзіма, Данііл, Кірыл. А сярод рэдкіх – Рэнат, Марк і Захар.

Ірына РАБУШКА.

Там, дзе жыў паэт

АСТРАВЕЦ. Чытанні, прысвечаныя 120-годдзю беларускага паэта Янкі Быліны (Яна Семашкевіча), прайшлі ў Лакцянах Спондаўскага сельсавета. У гэтай вёсцы ён правёў свае дзіцячыя гады. Да цяперашняга часу захаваўся дом, дзе жыў паэт. Успомніць Я.Быліну сабраліся аматары і прафесіяналы беларускага слова з раёна, вобласці і сталіцы.

Ірына РАБУШКА.

Выбух каля Верадова

МАЛАДЗЕЧНА. Пасадзіў дзед рэпку, а вырасла... бомба. Такое можа здарыцца з любым жыхаром вуліцы імя Коласа.

Яна знаходзіцца каля чыгункі, якую падчас другой сусветнай вайны моцна бамбілі. Тады на месцы вуліцы было балота. Тры гады таму ў гэтым раёне, каля дэпо, знайшлі авіябомбу вагой за 100 кілаграмаў. І зноў яшчэ адна авіязнаходка, крыху меншая. Але, па словах галоўнага спецыяліста аддзялення прызыву ваенкамата Уладзіміра Дземідовіча, вельмі небяспечная.

Звычайна ваенныя снарады, якія знаходзяць, падрываюць у спецыяльна адведзеных для гэтага месцах каля Мінска ці Барысава. Сёлетнюю авіябомбу сапёры пабаяліся так далёка везці, бо яна магла разляцецца ў любы момант. Нават па горадзе было небяспечна транспартаваць. Таму яе адвезлі недалёка ад Маладзечна і ўзарвалі каля Верадова ў канаве паблізу лесу. Асколкі скіравалі акурат туды.

Жыхары з ціхай вуліцы, падобнай на вясковую, адносяцца да такіх знаходак інакш. Ды і людзі там не такія, як быццам вясковыя гараджане. Некаторыя "дбайныя" гаспадары кажуць, што няхай і бомба ў агародзе будзе. Маўляў, у гаспадарцы ўсё спатрэбіцца.

Знаходка ўскалыхнула размераныя дні жыхароў. Як на прадстаўленне збегліся і малыя, і дарослыя нават з суседніх вуліц. Успаміналі былое, раілі гаспадару з "небяспечнага" дома, што рабіць – гамонкі цяпер на два тыдні хопіць. Уладальніку спачатку падалося, што гэта камень, пачаў калупаць. А калі бліжэй прыгледзеўся, адразу пабег званіць у міліцыю. Не адзін раз яго сям'я наступала на гэту бомбу, яна была нібыта масцікам каля ўваходу на падворак. Сусед-пенсіянер Іосіф Будзько (ці як ён называе сябе "піянер") ўпэўнены, што бомба і ўвогуле пасляваенныя снарады ўжо не страшныя.

Пенсіянер Іосіф Будзько лічыць, што баявыя снарады, якія захаваліся ў зямлі пасля другой сусветнай вайны, бяспечныя. На самой справе гэта зусім не так.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

Дасведчаны ж супрацоўнік ваенкамата Уладзімір Дземідовіч гаворыць зусім адваротнае. "Рэшткі" вайны часцей за ўсё знаходзяць, калі капаюць агарод ці праводзяць іншыя земляныя работы. Напрыклад, як цяпер падчас праводкі труб для газу. Дарэчы, летась на Маладзечаншчыне знайшлі 9 мінамётных і артылерыйскіх снарадаў. Сёлета — пакуль 2. Натыкаюцца на міны як дарослыя, так і дзеці.

І кожны з іх можа пацярпець.

Ірына РАБУШКА, Святлана ЦІШКО.

Боль не сціхае

Маладзечанец Уладзімір Жук быў адным з першых, хто ступіў пасля аварыі на чарнобыльскую зямлю.

2-я старонка

Быць настаўніцай і жанчынай

Расказ пра намесніка дырэктара СШ № 6 з паглыбленым вывучэннем англійскай мовы Руслану Бандаронак чытайце ў матэрыяле Святланы Цішко.

4-я старонка

Лоск – цэнтр друкарства

Вёска Лоск – адно са старажытных паселішчаў у рэспубліцы, якое згадваецца яшчэ ў XIV стагоддзі.

7-я старонка

■ ПАРТРЭТ

Боль не сціхае

МАЛАДЗЕЧНА. Аднымі з першых, хто ступіў на чарнобыльскую зямлю пасля трагедыі ў далёкім 1986 годзе, былі пажарныя. Сярод іх — і маладзечанцы.

Мне здаецца, што аварыя была даўно, у беззваротным дзяцінстве, якое ўспамінаецца ўрыўкамі. Сярод якіх і малако з ёдам — ад радыяцыі. Да гэтай пары не сціхае боль 17-гадовай даўнасці ва Уладзіміра Жука, цяпер ужо вопытнага начальніка пажарнага аварыйна-выратавальнага паста №11 «Вёска Маркава».

...26-гадовы малодшы сяржант Валодзя Жук у красавіку 86-га быў у доўгачаканым адпачынку. Гэтыя дні ўскалыхнула паведамленне па радыё аб аварыі ў Чарнобылі. Водпуск скончыўся ў тую ж мінуту. Ён вырашыў ехаць на небяспечнае месца і запісаўся добраахвотнікам. Калі назначылі час ад'езду, жонка была на рабоце ў вучэбна-спартыўнай базе «Вілія». Пра рашэнне мужа даведалася па тэлефоне. Калі раніцай вярталася дадому, ведала, што яго не ўбачыць сёння і яшчэ 14 дзён. Напэўна, гэтыя дні былі самымі доўгімі і нескончальнымі ў гэтай сям'і.

Начальнік пажарнага аварыйна-выратавальнага паста №11 «Вёска Маркава» Уладзімір Жук, які ліквідаваў наступствы Чарнобыльскай аварыі.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

Адна за адной ехалі машыны на Брагіншчыну, у вёску Савічы, якая ўваходзіць у 30-кіламетровую зону вакол рэактара. На першы погляд нічога аб трагедыі не гаварыла. Звычайныя трава, дрэвы, хаты, куры бегаюць. І толькі калі прыслухаешся, прыгледзешся — цішыня, людзей няма, сабак адстрэліла міліцыя.

Уладзімір разам са сваімі саслужыўцамі жыў у памяшканні дзіцячага сада. Новыя адзенне і пасцельную бялізну прывезлі з сабой. Распарадак быў армейскі. Падымаліся ў шэсць гадзін раніцы, снедалі і ехалі тушыць тарфянікі. Стаяла спёка. У прагумаваным спецадзенні працавалася невыносна цяжка. Пасля кожнага выезду мыліся ў лазні. Некаторыя не баяліся купацца ў возеры, што было непадалёк. Ад спякоты асабліва не ратаваў і дождж. Ды і работы ён прыбаўляў: штораз прыходзілася абмываць дрэвы. Кожны дзень быў нечым падобны на другі. І толькі мацнела жаданне паехаць дамоў. Хлопцы шмат працавалі, а дакладней, змагаліся з дзвюма стыхіямі: вадой і агнём. Возера, дзе купаліся і адначасова бралі ваду для тушэння пажараў, высушылі. «Колькі там чарапах было, так хацеў з сабой прывезці, ды вады не было», — кажа Уладзімір.

Так і падзялілася жыццё на "там" і "тут". Паступова дзянькі ўцяклі ў сваё прывычнае рэчышча. Праз тры гады нарадзілася другое дзіця — сын. Цяпер Уладзімір Жук двойчы бацька.

— Як здароўе, — пытаюся.

— Ды не скарджуся. Дарэчы, адхіленні ў здароўі ў маіх калег, што пабывалі ў Чарнобылі, медыкі з аварыяй не звязваюць.

— Ці пусцілі б туды сваіх дзяцей?

— Я не шкадую, што быў у небяспечным месцы. Але дзяцей не адпусціў бы.

Ірына РАБУШКА.

Гонар маладзечанцаў

МАЛАДЗЕЧНА. На пасяджэнні Маладзечанскага гарсавета званне Ганаровага грамадзяніна г.Маладзечна прысвоілі Аляксандру Міхнікевічу, былому дырэктару школы-інтэрната для дзяцей хворых на скаліёз, і Яўстафію Стахоўскаму, дырэктару друкарні «Перамога». Мінулы раз гэта званне ў 1995 годзе атрымаў Аляксандр Мазанік, па ініцыятыве якога ў горадзе ўзведзены мемарыяльны комплекс «Шталаг-342».

Рашэнне аб устанаўленні такога звання прыняў выканком 18 мая 1973 года. Усяго за гэты час было ганаравана 16 чалавек. Але сёння іх засталося толькі 8. Час не шкадуе нікога.

Святлана ЦІШКО.

■ СВЯТА

Дзень будаўніка

МАЛАДЗЕЧНА. У нядзелю ў Чысці прайшло прафесійнае свята гэтага пасёлка — Дзень будаўніка.

Амаль усе жыхары Чысці хоць нейкім чынам ды звязаны з будаўніцтвам. У кожнай чысцінскай сям'і хто-небудзь ці нават уся сям'я працуе ў ААТ "Забудова", якая і арганізавала гэтае свята. Вось і сёлета ўсе жыхары пасёлка, а таксама шматлікія госці сабраліся на мясцовым стадыёне, дзе паглядзелі канцэрт артыстаў беларускай эстрады, футбол, іншыя спартыўныя мерапрыемствы, паўдзельнічалі ў розыгрышы латарэі. На стадыёне працавалі гандлёвыя кропкі, дзіцячыя атракцыёны, была прадстаўлена рэкламная выстаўка прадукцыі прадпрыемстваў ААТ «Забудова». Але ж надвор'е сёлета, як ніколі раней, не спрыяла святу. Дождж ліў амаль паўдня, перашкаджаючы як артыстам, так і гледачам. Але ж не змог сапсаваць чысцінцам святочны настрой.

Кожны год «Забудова» адзначае лепшых сваіх будаўнікоў каштоўнымі падарункамі. У гэтым годзе лепшым працаўнікам усіх арганізацый і прадпрыемстваў ААТ «Забудова» ўручылі каляровыя тэлевізары. Многія забудоўцы напярэдадні свята атрымалі грашовыя прэміі.

Людміла ПЯТРОВІЧ.

■ НЯВЫДУМАНЫЯ ГІСТРЫІ

«Дурэнь ты!»

Гэтую гісторыю расказаў мне выкладчык беларускай мовы ва універсітэце.

Зайшоў ён неяк у невялічкую краму, дзе прадаюць кандытарскія вырабы. А вельмі ж ласы аказаўся на салодкую выпечку. Пачаў выбіраць. Раздаваўся прыемны водар хлебных вырабаў. І вось ён убачыў ромавую бабу. Прыгожа, як пані, яна ляжала на вітрыне.

— Мне бабу ромавую, калі ласка, — папрасіў мужчына.

Прадаўшчыца, якая сваёй фігурай нагадвала тую ж ромавую бабу, нахілілася праз прылавак, пухлымі пальцамі дастала булку і вельмі акуратна, нават, з любоўю, паклала яе ў пакет.

Выкладчык узяў пакет, даў прадаўшчыцы грошы і пачаў аглядаць свежую, яшчэ цёплую ромавую бабу.

– О! Дык яна яшчэ і з разынкамі! – з прыемным здзіўленнем сказаў ён.

— Дурэнь ты! С какими ещё резинками?! – нечакана для яго адказала пакрыўджаная жанчына.

PS. Для тых, хто не ведае: разынкі – ізюм.

Яўгенія МАНЦЭВІЧ.

Гадавіна смутку...

19 жніўня мінае год, як нечакана і раптоўна пайшоў з жыцця вядомы дзеяч беларускага тэатральнага мастацтва і беларускай культуры Сяргей Юркевіч. Ён пакінуў свет у той дзень, калі ўсе праваслаўныя вернікі адзначаюць Спас. Перыяд паміж апошнімі двума Спасамі быў складаным, жорсткім і супярэчлівым для беларускай культуры, бо не стала сапраўднага майстра, дарадчыка, настаўніка і карыфея лялечнага тэатра.

Сяргей Юркевіч нарадзіўся ў 1954 годзе на Мядзельшчыне. Але амаль усё жыццё рэжысёра звязана з Маладзечнам. Тут жывуць яго сябры дзяцінства. Тут прайшлі яго школьныя і юнацкія гады. Менавіта ў школе Сяргей пазнаёміўся з будучай жонкай — Марынай Ягоравай. Тут нарадзіўся сын Дзяніс. Тут здзейсніліся яго вялікія творчыя задумы і планы.

У 1975 годзе Сяргей паступіў у Ленінградскі дзяржаўны інстытут тэатра, музыкі і кінематаграфіі. Выпадак, безумоўна, выключны для Беларусі, бо конкурс у дадзеную ўстанову творчасці складаў каля 300 чалавек на месца. Між тым гэтая акалічнасць не зблытала планаў апантанага і здольнага юнака з Маладзечна.

У розныя часы ў гэтым інстытуце вучыліся Міхаіл Баярскі, Аліса Фрэйндліх, Алег Басілашвілі. Аднакурснікам Сяргея Юркевіча быў знакаміты акцёр тэатра і кіно Ігар Скляр.

У 1980 годзе Сяргей Юркевіч атрымаў спецыяльнасць рэжысёра тэатра лялек. Сярод яго настаўнікаў вылучаліся такія вядомыя майстры лялечнай сцэны, як М.Каралёў і С.Абразцоў. У тым жа годзе ў Міністэрстве культуры БССР паўстала пытанне нарэшце аб заснаванні новага тэатра лялек у Гродне. Усе аднагалосна сышліся на тым, што першым дырэктарам і рэжысёрам новага вялікага калектыву (разам з персаналам каля 250 чалавек) будзе Сяргей Юркевіч.

Тэатр найбольш поўна заявіў пра сябе пастаноўкай паэтычнай "Балады пра белую вішню" С.Клімковіч, паводле твора класіка беларускай літаратуры Уладзіміра Караткевіча. За гэты спектакль малады рэжысёр атрымаў званне лаўрэата конкурсу творчай моладзі.

У 1984 годзе Сяргей Фёдаравіч дамовіўся аб сустрэчы з Уладзімірам Караткевічам, але перашкодзіла раптоўная і недарэчная смерць класіка.

Усё жыццё Сяргей Фёдаравіч песціў думку аб адкрыцці лялечнага тэатра на другой сваёй радзіме – у Маладзечне. Колькі сіл спатрэбілася рэжысёру, каб гэтая ідэя была нарэшце рэалізаваная. Усе дзеці Маладзечна з нецярплівасцю чакалі такой падзеі. Чакалі яе і бацькі. Чакала яе і творчая інтэлігенцыя і грамадскасць горада.

У 1990 годзе Сяргей Юркевіч заснаваў другі ў сваім кароткім жыцці лялечны тэатр – Мінскі абласны тэатр лялек "Батлейка". Намеснікам і паплечнікам Сяргея Фёдаравіча быў знакаміты драматург і літаратуразнавец Пятро Васючэнка, які атрымаў пасаду загадчыка літаратурнай часткі новага арыгінальнага калектыву (цяпер Пятро Васючэнка ўзначальвае кафедру беларускай літаратуры ў Дзяржаўным лінгвістычным універсітэце і працуе над доктарскай дысертацыяй).

Шмат увагі "Батлейцы" і яе кіраўніку надаваў тагачасны мэр горада Генадзь Дзмітрыевіч Карпенка (1949-1999), які ўважліва і чулліва адносіўся да маладых творцаў і дапамагаў ім.

У 1995 годзе на базе Беларускага таварыства інвалідаў Сяргей Юркевіч заснаваў недзяржаўны тэатр лялек "Кураж", лёс якога больш сціплы. З 1995 года рэжысёр пераязджае на сталае месца жыхарства – у Мінск. А з 1996 года пачынаецца карпатлівая праца ў Беларускім дзяржаўным інстытуце праблем культуры.

За свае творчае жыццё рэжысёрам здзейснена каля 40 пастановак у лялечных тэатрах Беларусі (Гродне, Брэсце, Маладзечне, Мінску).

За перыяд работы ў БелДІПК Сяргей Фёдаравіч напісаў кнігу-дапаможнік для аматарскіх тэатраў лялек "Чароўны свет тэатра лялек", дзе з цікавасцю распавёў пра асаблівасці лялечнага тэатра. Кніга вельмі хутка знайшла свайго чытача.

У 1997 годзе Сяргей Юркевіч быў прыняты ў шэрагі Беларускага саюза літаратурна-мастацкіх крытыкаў і пачаў выступаць з рэцэнзіямі ў часопісе "Мастацтва", альманахах "Веснік БелДІПК", "Весткі Беларускай акадэміі мастацтваў", штотыднёвіках "Голас Радзімы", "Культура", "ЛіМ", на беларускім радыё.

Рэжысёр да апошняга жыцця прымаў актыўны ўдзел у грамадска-культурным жыцці Мінска і наогул Беларусі, супрацоўнічаў з беларускімі драматургамі Аленай Туравай, Сяргеем Кавалёвым, Ігарам Сідаруком, Пятром Васючэнкам, бардам Віктарам Шалкевічам, акцёрамі лялечнага тэатра Уладзіславам Уласавым, Уладзімірам Грамовічам, Аляўцінай Івановай, рэжысёрамі Алегам Жугждам, Аляксеем Ляляўскім (малодшым), Уладзімірам Матросам, Мікалаем Андрэевым, беларускімі кампазітарамі і сцэнографамі...

19 жніўня смуткуюць усе дзеячы беларускага тэатральнага мастацтва. Гэта гадавіна з таго дня, як анкалагічная хвароба вырвала з жыцця шчырага беларуса, сумленнага і працавітага чалавека, клапатлівага бацьку, выдатнага навукоўца – кандыдата мастацтвазнаўца, які большую частку свайго жыцця – 30 гадоў – прысвяціў беларускаму тэатру.

P.S. С.Ф.Юркевіч (1954-2002) пахаваны на Паўночным могілках каля Мінска, участак №142.

Аляксей ШАЛАХОЎСКІ.

■ РЫНАК ПРАЦЫ

Вакансіі

МАЛАДЗЕЧНА. Звесткі з прадпрыемстваў аб неабходнасці ў кадрах.

Назва прадпрыемства Прафесія, пасада	Неабходна (чалавек)
МП «Аграсінтэз» (тэл. 3-05-21)	7
Вадзіцель аўтамабіля	1
Станочнік дрэваапрацоўчых станкоў	5
Электрык	1
МП «Гайк» (тэл. 3-70-65)	2
Вадзіцель аўтамабіля	1
Бухгалтар	1
ЖРЭУ-4 (чыгунка) (тэл. 42-7-56)	2
Пячнік	1
Электрагазазваршчык	1
«Забудова», энергамеханічная служба (тэл. 99-4-23)	6
Слесар-рамонтнік	2
Электрагазазваршчык	1
Электраманцёр па рамонту абсталявання	2
Начальнік цэха	1
УВП «Забудова-аўтатранс» (тэл. 99-1-49)	4
Вадзіцель аўтамабіля (стаж работы)	3
Машыніст крана	1
Калгас «Усход» (тэл. 98-7-16)	1
Повар (4-5 разрадаў) на перыяд уборкі	1
Калгас імя Гастэлы (тэл. 26-1-38)	6
Рабочыя без прафесіі (на перыяд уборкі)	6
Калгас «Гарадзілава» (тэл. 24-0-24)	15
Рабочыя без прафесіі (на перыяд уборкі)	15
КААП «Сельскі будаўнік» (тэл. 5-31-31, 5-46-34)	17
Вадзіцель аўтамабіля	1
Муляр	10
Машыніст бульдозера	1
Сталяр	5
Фабрыка мастацкіх вырабаў (тэл. 7-18-83)	1
Слесар па рамонту швейнага абсталявання 6-7 разрадаў	1

■ КАМУНАЛЬНАЯ КРАІНА

Паштовыя беды

МАЛАДЗЕЧНА. Калі вам адправілі пісьмо ці паштоўку, яшчэ не значыць, што вы іх атрымаеце. Чаму?

Паглядзіце на свае паштовыя скрынкі (абаненцкія шафы), якія, як кажуць, прайшлі агонь, ваду і медныя трубы. А мо, іх і зусім няма. Тады самі адкажыце на гэта пытанне. Я ж з набалелым для многіх маладзечанцаў звярнулася да намесніцы начальніка раённага вузла паштовай сувязі (РВПС) Іны Кулік. Яна і растлумачыла, што з паштовымі бедамі гараджане могуць ісці ў свае домакіраўніцтвы, якія сочаць за паштовымі скрынкамі ў пад'ездах дамоў, альбо ў РВПС. На вузле сувязі дапамогуць і тым, чые прыстасаванні для карэспандэнцыі размешчаны на вуліцы, а таксама вяскоўцам.

Рамонтам і ўстаноўкай паштовых скрынак у РВПС займаюцца тры чалавекі з транспартнага ўчастка. У гаспадарцы пошты 11563 абаненцкія шафы, з іх 4120 – на раёне. Большасці за 30 гадоў стажу. Звыш за 3 тысячы скрынак атрымліваецца на кожнага "выратавальніка", якія яны не толькі рамантуюць, але і ўстанаўліваюць новыя, калі тыя знікаюць у невядомым напрамку. Аднойчы, як расказвае Іна Кулік, у Маркаве крадзежны перыяд быў. Як толькі дыскатэка ў вёсцы, так скрынка і знікае. Да гэтай пары не даведаліся, куды іх моладзь падзела.

У кампетэнцыі работнікаў пошты і ўмацаванне скрынак, а таксама прафілактычны агляд абаненцкай гаспадаркі сумесна з камунальнікамі. Па словах Іны Кулік, часцей за ўсё аб непаладках сігналізуюць паштальёны. Рамонт патрабуецца розны, часцей за ўсё трэба замяніць замок.

Што тычыцца домакіраўніцтваў, то з 1 кастрычніка 2001 года паміж поштай і імі заключаны дагавор. Паштовыя скрынкі лічацца ў іх на балансе. Домакіраўніцтвы павінны забяспечыць падыходы да абаненцкіх шафаў, належнае электрычнае асвятленне і санітарны стан. А таксама фарбаваць іх раз у чатыры гады ў пад'ездах і раз на год — на вуліцы. Толькі ўсім гэтым, па словах І.Кулік, займаецца РВПС за кошт уласных сродкаў. На яе думку, у домакіраўніцтва няма грошай на вышэйпералічаныя работы і жадання. Шкада, можа чалавек пісьмо чакае...

Ірына РАБУШКА.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

Абаненцкія шафы знаходзяцца на балансе домакіраўніцтваў. Камунальнікі павінны фарбаваць іх раз у чатыры гады ў пад'ездах і раз на год на вуліцы.

Курсы валют НБ РБ

	7.08 руб.	14.08 руб.
Долар ЗША	2077,00	2082,00
Еўра	2367,88	2341,73
Злоты	540,84	535,63
Літ	685,83	678,26
Расійскі рубель	68,55	68,52

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	2070/2100	2080/2100

Маладзечна Цэны на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 6.08	13.08
Кілбаса с/вялен., 1 кг	11600	12400
Сасіскі, 1 кг	4310	4310
Селядзец, 1 кг	2800	2800
Рыс, 1 кг	800	820
Грэчка, 1 кг	1450	1400
Цукар, 1 кг	1310	1310
Яйкі курыныя, 1 дзес.	850	900
Алей, 1 л	1850	1700
Маянэз, 200 г	500	500
Кава «Пеле», 100 г	2200	2200
Шпроты, бляшанка 160 г	900	900
Соус там.«Мінскі», 0,5 л	800	700
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	950	900
Капуста, 1 кг	300	400
Морква, 1 кг	500	700
Лімоны, 1 кг	2100	2000
Апельсіны, 1 кг	1950	1950
Памідоры, 1 кг	700	880
Агуркі, 1 кг	200	500
Кавуны, 1 кг	500	500
Яблыкі, 1 кг	1700	950
Сялянскія прадукты		
Малако, 1,5 л	650	700
Смятана, 1 л	1800	1800
Масла, 1 кг	4600	4400
Тварог, 1 кг	1800	1800
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1300	1700
Бульба, 1 вядро	3500	4000
Вішні, 5-літр. вядро	15000	14000
Маліны, 5-літр. вядро	8000	7000
Чырв. парэчкі, 5-літр.	4000	4000
Агрэст, 5-літр. вядро	6000	5000
Чарніцы, 5-літр. вядро	8000	8000
Алыча, 5-літр. вядро	3500	3000
Слівы, 5-літр. вядро	8000	6000
Шыпшына, 5-літр. вядро	2500	3000

■ ЯКІЯ МЫ

П'янства дорага каштуе

МАЛАДЗЕЧНА. У апошнія гады на ўчастку абслугоўвання Маладзечанскага аддзела унутраных спраў на транспарце пачасцілася колькасць правапарушэнняў, якія здзейсненыя ў стане алкагольнага ап'янення. Напэўна, многія маладзечанцы і жыхары рэгіёну звярнулі ўвагу на тое, што колькасць грамадзян, якія распіваюць спіртныя напіткі ці знаходзяцца ў п'яным выглядзе ў цягніках і на іншых аб'ектах чыгуначнага транспарту, не змяншаецца, а наадварот, расце, хаця транспартнай міліцыяй прымаюцца прафілактычныя меры.

Так, сёлета па стану на 1 жніўня за парушэнне норм антыалкагольнага заканадаўства Маладзечанскім АУСТ да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнуты 1493 чалавекі (у 2002 годзе – 1216). У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года з 1122 да 1374 вырасла колькасць грамадзян, якія затрыманы ў п'яным выглядзе ці распівалі спіртныя напіткі ў грамадскіх месцах на аб'ектах чыгуначнага транспарту. Прыкладна на 9% (ці з 58 да 65) павялічылася колькасць грамадзян, затрыманых на сваіх рабочых месцах за тым жа заняткам. Значна больш выяўлена і самагоншчыкаў – 54 (у 2002 годзе – 36).

Як паказвае практыка, дружба з зялёным змеем становіцца прычынай траўматызму і нават гібелі грамадзян пад коламі саставаў. Сёлета гэтага не пазбеглі два пасажыры.

З прычыны п'янства адбываецца шмат правапарушэнняў і сярод падлеткаў. І тут назіраецца тэндэнцыя да росту. Павялічылася колькасць (з 37 да 47) непаўналетніх, якія дастаўлены ў органы за з'яўленне ў п'яным выглядзе і за распіццё спіртных напіткаў у грамадскіх месцах. Прымушаюць задумацца і такія лічбы: з 10 да 24 вырасла колькасць падлеткаў, якія здзейснілі дробнае хуліганства. Аналіз паказвае, што прычынай гэтаму стала спажыванне спіртных напіткаў. І тут многае залежыць ад дарослых. Яны ці не рэагуюць, ці самі садзейнічаюць п'янству. Сёлета за 7 месяцаў супрацоўнікамі Маладзечанскага АУС на транспарце прыцягнута да адміністрацыйнай адказнасці 11 грамадзян, якія набывалі спіртное для непаўналетніх ці разам распівалі. Але больш за ўсіх у гэтым "вызначыліся" прадаўцы камерцыйнага магазіна "Фенікс-Тур", што на прывакзальнай плошчы. Яны толькі ў першым паўгоддзі ўмудрыліся тройчы рэалізаваць спіртное непаўналетнім. Магчыма, матэрыяльная выгада стала на першае месца, і ім няма справы да лёсу падрастаючага пакалення, хаця па арт.145 КоАП РБ прадугледжаны вялікі грашовы штраф.

Раўнадушша дарослых вядзе да рознага роду злачынстваў. Так, напрыклад, 7 ліпеня, бліжэй да паўночы, выпіўшы непаўналетні Ц. у кампаніі з трохі старэйшым у раёне пуцеправода здзейсніў разбойнае нападзенне на адзінокага прахожага. З мэтай завалодаць асабістым яны збілі сваю ахвяру і хацелі ўцячы з месца злачынства. Вынік: абое змянілі свабоду і вучобу ў ПТВ на малапрыемнае абмежаванне прасторы за калючым дротам.

У сувязі з гэтым варта яшчэ раз нагадаць усім, што празмернае спажыванне спіртнога наўрад ці прыхарашыць шэрыя жыццёвыя будні. Хутчэй, гэта прыбавіць у іх яшчэ чорных колераў, паколькі за памылкі прыходзіцца расплачвацца не толькі грашыма і свабодай, але і жыццём.

Ігар ЯКАЎЛЕЎ,
старшы ўчастковы інспектар ІДН Маладзечанскага АУСТ.

Быць настаўніцай і жанчынай

Мне падабаўся мой класны кіраўнік. Думаеце каханне? Не, гэта была жанчына. Кожны раз глядзела на яе кароткую стрыжку і думала: як яна паспявае рабіць укладку? Часам прыкідвала, ці была б мне такая да твару. Звяртала ўвагу на макіяж сваёй класнай, яе адзенне. Гэта захапленне не перашкаджала мне быць няўважлівай на ўроках, спазняцца і атрымліваць "тройкі" за няведанне арфаграфічных правілаў. Хаця канспект па рускай літаратуры, якую яна нам выкладала, і цяпер ляжыць у мяне ў тумбачцы.

Сёння, маючы дыплом настаўніка, здагадваюся: нашай Руслане Аляксандраўне Бандаронак працавалася не так лёгка, як здавалася нам, вучням. І яшчэ больш, чым 9 гадоў таму, мяне мучыць пытанне: як усё ж такі яна паспявае за работай і хатнімі справамі сачыць за сваёй знешнасцю. Карыстаючыся сваім службовым становішчам, дамовілася аб размове. І ў той жа дзень пераканалася: вучні аб сваіх настаўніках ведаюць не ўсё.

Руслана Бандаронак са сваім класам: Света Казлова, Алег Гансіеўскі, Сяргей Гаштольд, Света Андрушкевіч, Света Цішко, Оля Бандаронак, Оля Харламава, Каця Анюшына, Марына Бандарэнка, Оля Качаткова, Лена Сізова, Света Федарук, Таня Дудко. Фота з архіва Святланы ЦІШКО.

Удалая кар'ера

Руслана Аляксандраўна працуе намеснікам дырэктара школы, але не лічыць гэта нейкім дасягненнем. На такую пасаду згадзілася толькі таму, што вымусілі абставіны. Дачка вучылася ў Мінску, а ва універсітэцкім інтэрнаце месцаў не было і на першым курсе, і на другім. Давялося наймаць прыватны пакой. Ды і на стыпендыю студэнтка не пражыве. Было вельмі цяжка. Дайшло да таго, што дачка прапанавала бацькам: "А вы афарміце развод, тады я буду лічыцца студэнткай з няпоўнай сям'і. Тады мяне заселяць у інтэрнат". І калі настаўніцы гімназіі Руслане Бандаронак у чарговы раз прапанавалі стаць намеснікам дырэктара, яна згадзілася. З таго часу прайшло пяць гадоў, а яна па–ранейшаму лічыць сябе настаўніцай. На пытанне "Як Вам удалося зрабіць кар'еру?" адказвае словамі Грыбаедава:

Чины людьми даются,
А люди могут обмануться.

І дадае: "Намеснік дырэктара – гэта пасада, а настаўнік – работа і жыццё".

Высокія мары

У дзяцінстве марыла стаць касманаўтам. Але гэта хутка прайшло. Бацькі працавалі настаўнікамі ў вёсцы, зацікавіла іх прафесія, і пакарэнне космасу адышло на другі план. Дзяцінства прайшло ў настаўніцкай. У каго была "фортка" ў раскладзе, той і няньчыў дзяўчынку. А вучыцца пачала ў няпоўныя шэсць гадоў. Прага да навукі тут ні пры чым. Старэйшая сяброўка Лёдзя хадзіла ў школу з цудоўным зялёненькім фанерным чамаданчыкам. Было надзвычай прыемна складваць у яго свае кніжкі, а потым выкладваць іх на парту. І вучылася добра. Хацела стаць настаўніцай рускай мовы і літаратуры. Тата быў згодны толькі на матэматычны факультэт, а мама ўвогуле раіла прафесію бібліятэкара. Руслана прайшла экзаменацыйны адбор на філалагічны факультэт, але студэнткай стала не адразу. Ва універсітэт прымаюць паўналетніх, а яна закончыла школу ў пятнаццаць год, таму пашпарта не мела. Давялося бацьку прасіць дырэктара саўгаса выдаць гэты дакумент раней, каб дачку залічылі ў ВНУ. Сваё шаснаццацігоддзе святкавала "на бульбе". Аднакашнікі прывезлі з Мінска падарунак – вялікага плюшавага мядзведзіка. Руслана ледзь не заплакала: няўжо яе лічаць зусім маленькай? Сёння гэта ўсё здаецца смешным, але тады было па-сапраўдным крыўдна.

Нечаканасць

Універсітэт закончыла з чырвоным дыпломам. Размеркаванне атрымала ... у Манголію: Савецкі Саюз дапамагаў манголцам будаваць камунізм і вывучаць рускую мову. Але высветлілася, што патрабуюцца настаўнікі з вопытам работы. У Маладзечне месцаў не было, таму паехала на Лагойшчыну, у вёску Красныя Шавы.

Так, гэта была вёска. Кватаравалі маладыя педагогі ў хатах без выгодаў: у адным кутку настаўніца гісторыі, у другім – "хімічка". Вучні, здаровыя хлопцы–дзесяцікласнікі, гаварылі: "Мне лягчэй сцяну перасунуць, чым з Вамі пра героя твора размаўляць".

Але гэта быў цудоўны час. Большасць калег – таксама ўчарашнія студэнты, з якімі можна было раіцца і не адчуваць сябе няёмка. Там за двое сутак з перарывам на работу чыталі раман Булгакава "Майстар і Маргарыта", раздрукаваны на ратапрынце. Гэта былі сапраўдныя зносіны педагогаў.

Шчасце

Настаўнік шчаслівы, калі адчувае, што вучні маюць у ім патрэбу. Прафесія педагога пачынаецца не з сумы ведаў, а з жадання быць з дзецьмі, умення прымаць іх такімі, якія яны ёсць. Можна сварыцца на вучня, які часта спазняецца, але хутчэй за ўсё гэта не дасць ніякага выніку. Гэта як каханне паміж жанчынай і мужчынам. Ты адчуваеш, што гэты чалавек табе неабходны: яго падтрымка, пяшчота, падказка. Вось калі настаўнік патрэбен вучням, значыць ён сапраўдны педагог.

Яшчэ неабходна падтрымка сям'і. Дома павінны ведаць: наша мама – настаўніца.

– Мне пашанцавала, – лічыць Руслана Аляксандраўна. – Дамашнія былі непатрабавальныя. Калі дачка вучылася ў пачатковай школе, часта правярала яе дамашнія заданні па тэлефоне, па тэлефоне ж дапамагала рашаць задачкі. Муж ведаў: я прыгатую любую страву з бульбы, калі ён не пачысціць, бо ў мяне часу няма. Боршч настаўніцы звычайна гатуюць так: загружаюць у каструлю ўсё, што трэба, і правяраюць сшыткі.

Не ўтрымалася і ўсё ж спытала, як Руслана Аляксандраўна паспявае рабіць прычоску.

– Кожная настаўніца ў першую чаргу жанчына. Хочацца добра выглядаць. Але для гэтага неабходна зноў жа прыкласці намаганні.

Святлана ЦІШКО.

■ З НАТУРЫ

«Як там мама мая?»

Дождж наліцеў спакваля. Спорны і цёплы, які як дар для горада, які каторы дзень запар даймала спёка. З душнай, нагрэтай за дзень сонцам кватэры пацягнула на вуліцу. Непрыкметна дайшла да аднаго з гарадскіх гастраномаў і не змагла ўтрымацца, каб не зайсці туды на шклянку соку. У прасторных залах магазіна было надзвычай ціха. З пакупнікоў – толькі я ды старэнькая бабулька, што, прымасціўшыся за столікам ля акна, смакавала марожанае. Ела нетаропка, адкусваючы ласунак невялічкімі кавалачкамі, і раз-пораз прыкладала да вуснаў карункавую насоўку. Кінуліся ў вочы і бабульчын надзіва акуратны касцюм, і блакітная блузачка, у тон якой была завязана хустка на галаве.

Можа, свята ў яе якое, падумалася мне. Ці проста пенсію атрымала і вырашыла зрабіць сабе маленькую радасць. А што, калі засумавала адна ў пустой кватэры і зайшла ў магазін не столькі з'есці марожанае, колькі пабыць сярод людзей. Думкі набягалі адна на адну, блыталіся, трывожылі. На сэрцы зрабілася цяжка і мулка. Раптам нехта за мяне спіной усхліпнуў. Абапёршыся абедзвюма рукамі на прылавак, стаяла і плакала пажылая прадаўшчыца...

"Бабуля Вас расхвалявала?", — падышоўшы, ціха спытала ў яе. Жанчына сцярджальна кіўнула галавой і, не ў сілах стрымацца, закрыла твар рукамі. "Як там мама мая адна?", — ні то ў мяне, ні то ў сябе пыталася яна, а па шчаках усё цяклі і цяклі слёзы.

Марына СЛІЖ.

■ І ЖАРТАМ, І ЎСУР'ЁЗ

«Рэцэпт» поспеху

Цяжка сабе ўявіць, але згодна з усходняй філасофіяй Фэн-шуй, дабрабыт, кар'ера і нават каханне могуць залежаць ад ... невялічкага талісмана з магазіна сувеніраў.

Фэн-шуй у перакладзе з кітайскай – гэта "вецер і вада". А чалавек – частка Сусвету. Такім чынам, усё навакольнае асяроддзе ўплывае на нас, на наша жыццё. Мы залежым ад станоўчай энергіі (Цы), якая існуе ў кожнай жывой істоце і вакол яе. Чым больш вакол чалавека гэтай энергіі, тым спакайнейшае яго жыццё, ён лёгка дабіваецца самых запаветных жаданняў.

Дасягнуць майстэрства старажытных рытуалаў канцэнтрацыі Цы цяжка, але паспрабаваць зрабіць гэта можна.

Грошы

Гавораць, што не ў багацці шчасце, але... У фэн-шуй "вада" сімвалізуе грошы. Памятаеце? – "Грошы цякуць ракой", яны ж "цякуць, як вада". Згодна з фэн-шуй, у любым памяшканні – ад пакоя да дома – можна выдзеліць 8 асноўных зон. Калі глядзець на свой пакой ці кабінет, стоячы каля ўваходу, – далёкі левы кут – "зона багацця". Размяшчайце там свае акварыумы, фантанчыкі, гэта павінна павялічыць ваш прыбытак. А калі не жадаеце "разводзіць у хаце сырасць", можна павесіць розныя фотаздымкі, карціны – падыдзе ўсё, дзе ёсць вада, – ад ручайкоў да вадападаў.

А вось яшчэ некалькі рэцэптаў: вазьміце тры манеткі, загарніце ў чырвоную стужку і пакладзіце ў кашалёк – грошай у ім праз некаторы час павінна прыбавіцца. А яшчэ грошы можна вырошчваць: вазьміце 9 новенькіх хрусткіх банкнотаў, дарэчы, 9 у фэн-шуй шчаслівая лічба, пакладзіце ў чырвоны канверт і падсуньце пад вазон з якой-небудзь вялікай кветкай – што гэта за кветка ўсё роўна, галоўнае, каб яна была моцная і добра расла – грошы будуць расці разам з ёй.

Кар'ера

Больш за ўсё "дзелавая" энергія Цы сканцэнтравана за месцам "старшыні" ў цэнтры стала, таму на сходах ці на пасяджэннях трэба садзіцца бліжэй да гэтага месца. Горы ў фэн-шуй сімвалізуюць абарону і падтрымку. Карціна з горнымі вяршынямі, якая будзе вісець каля рабочага стала, павялічыць ваш аўтарытэт у калектыве. Талісман з адлюстраваннем дракона змяіце са шляху любыя перашкоды. І яшчэ прадумайце ваш шлях ад дома да працы. Ён павінен быць максімальна прыгожым.

Каханне. Дружба

Вяртаемся ў пакой: далёкі правы кут ад уваходу – "зона кахання", бліжні правы – "зона сяброўства". "Зона кахання" патрабуе добрага асвятлення і некаторых рэчаў, якія адпавядаюць вашаму ідэалу, напрыклад, яе (яго) любімыя кнігі і г.д. Абавязкова трэба пазбавіцца ад усяго, што напамінае пра былыя "любоўныя няўдачы" – так можна "заблакіраваць" Цы. Акружайце сябе моцнымі крыніцамі станоўчай энергіі, напрыклад, жывымі раслінамі, кветкамі. Можна, вядома, і штучныя, але толькі не сухія, бо яны распаўсюджваюць негатыўную энергію. Яшчэ адна крыніца станоўчай Цы – яркае асвятленне – удзень ніякіх заштораных вокнаў, увечары – лямпачкі максімальнай магутнасці. Колеры – жоўты, аранжавы, чырвоны – павесьце штонебудзь "вогненнае" на сцяну, а на працы можна прыклеіць яркі (жоўты) Post-it на камп'ютэр. Чарапаха – духоўная падтрымка, можна намаляваць яе у каляндарыку насупраць цяжкага дня - дапаможа. Тыгр – смеласць, актыўнае дзеянне – калі вам гэтага не хапае, можна надзець што-небудзь падобнае на "тыгрыны акрас" і смела "кідацца ў бой".

Падрыхтавала Аксана КУЛЕЎНІЧ.

Будзьце прыгожыя!

Калі закупіць дзесятак сялянскіх яек і правесці серыю бялковых і жаўтковых масак, то адразу адчуеце, што твар стаў свяжэйшы, маршчынкі разгладзіліся. Вы маладыя і абаяльныя.

Бяром яйцо. Жаўток адлучаем ад бялку і злучаем яго з алеем (сюды можна дадаць і растоплены мёд). Наносім на твар на 15-20 хвілін.

Бялок узбіваем і наносім на твар. Можна ў бялок дадаць лімонны сок. Такая маска нават лепшая, бо ў ёй больш вітамінаў.

■ МІЛІЦЭЙСКІЯ БУДНІ

Крымінал у раёне

ВАЛОЖЫН. З пачатку года на 47 крымінальных спраў больш, чым за такі ж перыяд летась, завялі супрацоўнікі аддзела дазнання РАУС.

Крадзяжы з пранікненнем і без пранікнення ў жыллё займаюць 1 і 2 прыступкі адпаведна.

... У Сакаўшчынскім сельсавеце павінны былі выдаваць зарплату. Малады чалавек вырашыў прыбраць усе грошы сабе да кішэні. Праз незачыненае акно залез у будынак. Дзверы кабінета, дзе знаходзіўся сейф, узламаў. Сейф ўвогуле адкрыў адным пальцам. Адна з яго дзверцаў была адчынена. Але па нейкіх прычынах зарплату ў сельсавет не прывезлі. З пустымі рукамі хлопцу ісці не захацелася. Скраў дзве чэкавыя кніжкі, кілаграм цукру ды 30 тысяч рублёў, што потым прыйшлося аддаць. "На памяць" засталіся 2 гады папраўчых работ. Дарэчы, гэта ўжо другая судзімасць.

Начальнік аддзялення дазнання Валожынскага раённага аддзела ўнутраных спраў Анатоль Стасяловіч. Фота Ірыны РАБУШКІ.

Не менш "папулярнае" злачынства – ухіленне ад уплаты аліментаў. Прычым, як зазначае начальнік аддзела дазнання Анатоль Стасяловіч, усё больш і больш асуджваюць за гэта жанчын.

... Нялёгкая доля ў Аксаны П., якую, дарэчы, яна сама сабе выбрала. Шкада, што пакутуюць дзеці, якія таксама некалі стануць бацькамі. Нягледзячы на малады ўзрост, Аксана мае траіх дзяцей-школьнікаў: 2 сыноў і дачку. Здаецца, жыві і радуйся, дзетак пацяху падымай. Але... Працаваць маладуха не хоча. Дзяцей забралі ў школу-інтэрнат, а 26-гадовую маці асудзілі на паўтара года. Летась у снежні яна выйшла на волю і зноў завінавацілася больш чым на мільён 600 тысяч рублёў. Ды ці толькі грашыма вінаватая жанчына перад сваімі дзецьмі?

А вось пра "кемлівасць" нашых людцаў можна пісаць цэлыя расказы. Чаго толькі не прыдумаюць, каб паболей грошай пакласці ў кішэню. Дырэктар аднога з вадараўленчых лагераў 4 месяцы забіраў заработную плату вартаўніка, які памёр. Для гэтым гора-дырэктар афармляў фіктыўныя табелі. Потым паклаў сабе ў кішэню больш за 370 тысяч рублёў.

Іншы раз супрацоўнікам аддзела дазнання няма за што зачапіцца, каб выявіць злачынцу. У чым вінаватыя і самі пацярпелыя. Вельмі ж ужо позна звяртаюцца ў міліцыю: праз суткі, а то і год. А зрабі гэта своечасова, прыспыненых спраў, якіх на сёння 50, было б значна менш.

Ірына РАБУШКА.

■ У ПРАВААХОЎНЫХ ОРГАНАХ

Выклікі бываюць розныя...

МАЛАДЗЕЧНА. Міністрам унутраных спраў падпісаны загад №177 аб рэагаванні на паведамленні аб злачынствах. Згодна з ім супрацоўнікі міліцыі на месца здарэння павінна прыбываць праз 10 хвілін пасля паведамлення. Як працуецца мясцовым міліцыянерам у такіх умовах?

Высветлілася, што няпроста. Толькі за суткі ў Маладзечанскі гаррайаддзел (ГРАУС) паступае ў сярэднім каля 180 паведамленняў. І на кожнае, зразумела, трэба своечасова адрэагаваць, аказаць чалавеку, калі таго патрабуюць абставіны, дапамогу.

Эфектыўнасць работы залежыць у першую чаргу ад насельніцтва. Чым хутчэй паведамленне аб здарэнні паступіць у дзяжурную часць, тым больш шансаў раскрыць злачынства. Пацвярджэннем таму гісторыя, якая адбылася ў горадзе 14 ліпеня. У 5 гадзін у дзяжурную часць ГРАУС патэлефанаваў вартаўнік магазіна і паведаміў, што на вуліцы маладыя людзі збіваюць прахожага. Роўна праз дваццаць хвілін па прыкметах, якія ўказаў гэты чалавек, злачынцы былі затрыманы. Пры сабе яны мелі мабільны тэлефон, 43000 рублёў і 5 долараў ЗША пацярпелага. Узбуджана крымінальная справа.

Але нямала ў практыцы і такіх выпадкаў, калі людзі аб тым, што іх абакралі альбо пабілі, паведамляюць у міліцыю на другія, трэція суткі. Маўляў, не было пад рукамі тэлефона, магчымасці звярнуцца ў міліцыю. Такія злачынствы раскрываюцца звычайна з цяжкасцю. Паспрабуй, знайдзі ў горадзе і раёне, дзе 148 тысяч чалавек насельніцтва, таго, хто паквапіўся на чужую рэч альбо пад покрывам ночы некага пабіў.

У той жа час ёсць і катэгорыя грамадзян, гатовых звяртацца ў органы ўнутраных спраў па некалькі разоў на дні, кожны раз лічачы, што мае на гэта поўнае права. Як і на тое, каб не адкрыць міліцыянерам, што прыехалі на выклік, дзверы. Гадай, маўляў, праваахоўнік, што там у нас здарылася. Памірыліся, таму сядзім ціха, ці мо, даруйце, пазаразаліся. Бо кожны ж, хто набірае нумар 02, расказваючы пра сварку, стараецца згусціць фарбы і сказаць, што п'яны муж не проста брыдкасловіць, а яшчэ і пагражае нажом альбо бегае па кватэры, хаце, з сякерай. Нярэдкія і такія выпадкі, калі супрацоўнікаў ГРАУС жанчыны, якіх толькі што "збівалі", сустракаюць словамі: "Усё, памірыліся, нікога не трэба", альбо "Пужайце, а ў міліцыю не аддам".

Практыка паказвае, што ў большасці выпадкаў выклікаюць міліцыю людзі па звычцы. Маўляў, існуе служба, хай разбіраецца. А ці думаў хто-небудзь з іх хоць раз пра тое, што ў гэты час дзесьці здараецца злачынства, дзе і сапраўды без міліцыі не абысціся.

Як наглядны прыклад, супрацоўнікі ГРАУС расказваюць гісторыю маладзечанца, які, выпіўшы, любіў пагуляць з дамашнім гадаванцам – сабакам. У той вечар ён, здаецца, перабраў. Бо пасля абдымкаў з жывёлінай перайшоў да пацалункаў. Партосу, відаць, не спадабаўся пах спіртнога і той укусіў гаспадара за губу. Выклікалі хуткую, даставілі бедалагу ў бальніцу, адкуль медыкі, апрацаваўшы рану, адпусцілі яго праз нейкі час дадому. Чалавек аказаўся незласлівым. І дома, як толькі адчыніў дзверы, зноў палез да сабакі з пацалункамі. Той, не прымусіўшы сябе доўга чакаць, манеўр паўтарыў. Выклікалі міліцыю. Што павінны былі зрабіць супрацоўнікі ГРАУС, прыехаўшы на месца здарэння: забраць акрываўленага гаспадара, каб больш не цалаваўся, ці пасадзіць на 15 сутак сабаку, каб не кусаўся?

Спіс выездаў, якія прыводзяць да неапраўданай траты бюджэтных сродкаў, гаруча-мазачных матэрыялаў, у тым ліку і нашых з вамі грошай, паколькі з'яўляемся падаткаплацельшчыкамі, можна было б працягваць і далей. Бо такія здараюцца амаль кожны дзень. На мінулым тыдні, напрыклад, хтосьці ламаўся ў дзверы грамадзяніна К. На месцы высветлілася, што ў гаспадара, які перабраў, ні што іншае, як п'яныя галюцынацыі. Хтосьці цэлы вечар хадзіў пад вокнамі грамадзянкі К. і выкрыкваў брыдкія словы. Выехалі на месца здарэння, гаспадыня ледзь стаіць на нагах, а за вокнамі, калі што і ходзіць, дык вецер.

За несапраўдны выклік экстранных службаў Адміністрацыйны кодэкс прадугледжвае такі від пакарання, як штраф у памеры 10 мінімальных заработных плат. Многія гараджане ўжо паспрабавалі яго смак, заплаціўшы за лжывы выклік спецслужбаў, у тым ліку і "хуткай" дапамогі, адпаведныя сумы грошай. Вядома, не прыемна, але гэта ў каторы раз пацвярджае, што перш чым што-небудзь зрабіць, трэба добра падумаць.

Марына СЛІЖ.

■ ЗДАРЭННІ

За ўсё трэба плаціць

ВАЛОЖЫН. Салодкае жыццё за чужы кошт наладзілі сабе падлеткі. Затое цяпер, калі настаў час расплаты, многія з іх плачуць горкімі слязамі.

Лета – час адпачынку. Кожны арганізоўвае яго, як умее. Адны дзеці бавяць час на рэчцы, другія – у летніках, на дачы альбо ў бабуль у вёсцы. Гэтыя юнакі прыдумалі сабе занятак куды больш цікавы: абакралі гараж мясцовай прадпрымальніцы, у якім жанчына захоўвала тавар. Лазілі туды, падабраўшы да дзвярэй ключы, не адзін раз. Дзейнічалі ж асцярожна і акуратна. Так што гаспадыня ў першы раз нават не заўважыла прапажы . Але апетыт, як кажуць, прыходзіць у час яды. На наступны раз юнакі павялічылі порцыю і прыхапілі з сабой куды больш смакаты, сярод якой былі напіткі, пячэнне, вафлі, цукеркі і інш.

Адразу елі хаваючыся. Пасля шчодрыя душы сталі частаваць дармавым сябрам і знаёмых. А ў адзін з выхадных дзён разлівалі газіраваныя "напіткі" ракой прама на гарадской плошчы, частуючы ўсіх, хто праходзіў міма. На шчодрасці сваёй і "пракалоліся". Заведзена крымінальная справа, групу падлеткаў у складзе пяці чалавек, сярод якіх ёсць і непаўналетнія, чакае суд.

Сын забіў маці

Ад любві да нянавісці адзін крок, зазначыў хтосьці з мудрых. У гарадскім пасёлку Івянец ісціна гэта знайшла пацвярджэнне. Там сын забіў маці.

Тэлефонны званок ў пакоі "хуткай" дапамогі Валожынскага тэрытарыяльнага медыцынскага аб'яднання раздаўся раніцай. Усхваляваны мужчынскі голас паведаміў аб смерці маці.

Следча-аператыўная група, што выехала на месца здарэння, прыкмет гвалтоўнай смерці не заўважыла. Цела жанчыны, якая, як расказаў сын, памерла ў сне, даставілі ў морг раённай бальніцы. Заключэнне эксперта прывяло ў жах: у той, што памерла "сваёй" смерцю, аказаліся пераламанымі рэбры, быў зафіксаваны разрыў унутраных органаў.

Галоўным падазраваемым стаў сын, які напярэдадні прыехаў да маці ў госці. Прызнаўся ён на першым жа допыце. Назваў і прычыну, па якой здзекаваўся, падагрэты спіртным, з маці: тая не сумела прывесці з танцаў яго жонку. Біў яе ў верандзе. Там жа качаў у лютай злосці яе падатлівае цела нагамі. Затым унёс у хату, паклаў на ложак і спакойна ўлёгся спаць.

Пракуратурай узбуджана крымінальная справа, учынак маладога мужчыны інкрымінуецца як забойства.

Падрыхтавала Марына СЛІЖ.

■ ДАІ ПАВЕДАМЛЯЕ

Неспакойна летам на дарогах

МАЛАДЗЕЧНА. За два летнія месяцы абстаноўка на дарогах Маладзечаншчыны была адзначана 20 дарожна-транспартнымі здарэннямі. У іх загінулі 4 чалавекі і 20 атрымалі пашкоджанні. Па словах Руслана Скварцова, інспектара ДАІ па дазнанні, прычынамі здарэнняў часта з'яўляецца бескантрольнасць дзяцей, якія пакінуты дарослымі без увагі.

Напрыклад, 28 ліпеня ў 17.10 М.А.Ласкутоў 1984 года нараджэння кіраваў аўтамабілем "Масквіч" і па вуліцы Гарадоцкай наехаў на непаўналетнюю Дар'ю Федасюк (1998 г.н.), якая выбегла з-за аўтобуса. Дзяўчынку даставілі ў хірургічнае аддзяленне бальніцы.

Часта атрымліваецца, што кіроўцы не спраўляюцца з аўтамабілем. Так, 24 ліпеня ў 14.00 у Мойсічах Раіса Шарак, якая кіравала буксіруемай машынай, выехала на паласу сустрэчнага руху, сутыкнулася з "КАМАЗам" і загінула.

Па словах інспектара ДАІ, вялікая колькасць кіроўцаў пасля нязначных дарожна-транспартных здарэнняў проста раз'язджаецца, не паведамляе ў ДАІ, ці знікае з месца здарэння. За гэта іх будзе чакаць пазбаўленне правоў. А калі яшчэ ёсць пацярпелыя, то можна трапіць пад артыкул Крымінальнага кодэкса. Таму ў выпадку здарэння на дарозе стойце і чакайце ДАІ.

Вялікую занепакоенасць выклікаюць і матацыклісты. 26 чэрвеня ў 0.10 на аўтадарозе Паперня-Радашкавічы А.М.Бурак, які не меў вадзіцельскага пасведчання, здзейсніў наезд — збіў двух чалавек. 16 ліпеня ў 02.00 М.М.Маскалевіч рухаўся па вуліцы Цэнтральнай Вялікага Сяла, не справіўся з кіраваннем і збіў пешахода, які ішоў па правым баку дарогі. Кіроўца загінуў на месцы, пешаход памёр у рэанімацыі. 15 ліпеня ў 23.30 на дарозе Пляйань-Дубрава непаўналетні Я.Сялько ехаў на мапедзе ды яшчэ вёз пасажыра, што забаронена правіламі, і пры развароце не саступіў дарогу "БМВ". Пацярпеў пасажыр.

Усё вышэйзгаданае прыводзіць да высновы: будзьце асцярожнымі на дарозе!

Падрыхтаваў Алесь РАЛАВЕЦ.

■ СЛАВУТЫЯ ІМЁНЫ

Гетман Украіны

Непадалёку ад Вілейкі ў маляўнічым месцы на беразе некалі вяртлявай рэчкі Касуткі, якая стала цяпер залівам Вілейскага вадасховішча, знаходзіцца вёска Касута, якая здаўна славіцца старажытнымі храмамі, знатнымі ўладальнікамі мясцовых маёнткаў і сваімі жыхарамі.

11 кастрычніка (22 па новым стылі) 1672 года тут нарадзіўся выдатны ўкраінскі дзяржаўны дзеяч Піліп Орлік, чыя роля ў станаўленні незалежнасці нашай паўднёвай суседкі ў расійскіх і савецкіх падручніках замоўчвалася, але пераацаніць яе цяжка. Паходзіў Орлік са старадаўняга чэшскага баронскага роду. Палітычныя абставіны ў час паражэння на радзіме гусінскай рэвалюцыі прымусілі аднаго з яго прадстаўнікоў выехаць з Чэшскага каралеўства ў Польшчу, дзе да радавога імені дабавілася яшчэ назва "de Lasiska". З польскай лініі, што перанеслася на Літву і Беларусь, з шляхецкага роду герба "Навіна" і паходзіць непасрэдна будучы гетман Украіны.

Бацька яго, Сцяпан, ва ўзросце 51 год, калі Піліп быў яшчэ немаўля, у 1673 годзе загінуў пад крэпасцю Хоцін (цяпер горад на рацэ Днестр у Заходняй Украіне), калі прымаў удзел у польска-турэцкай вайне. Усе турботы пра дзяцей леглі на плечы маці Ірэны Малахоўскай з літоўска-беларускага шляхецкага роду герба "Грымала", якая ахрысціла сына па праваслаўным абрадзе, магчыма, ужо другі раз, бо бацька быў каталіком.

Якім чынам Орлікі апынуліся ў Касуце тагачаснага Ашмянскага павета, пакуль невядома, як невядома і пра першыя крокі Піліпа. Да школы ён хадзіў у ваколіцах роднага месца ("У школу на Літве"), але ўжо ў маладыя гады з'явіўся ў Кіеве, дзе атрымаў добрую адукацыю ў Кіева-Магілянскім калегіуме (пазней акадэміі), якая была першай у Расіі, да адкрыцця ў 1755 годзе Маскоўскага універсітэта, вышэйшай школай і адыгрывала важную ролю ў справе асветы. Прафесарам красамоўства і філасофіі ў калегіуме быў Сцяпан Яворскі, якога ў 1700 годзе асвяцілі на мітрапаліта Разанскага і Мурамскага , а праз два гады прызначылі яшчэ на больш высокія царкоўныя пасады ў Маскве.

Гетман Украіны Піліп Орлік.

Малады студэнт прыкіпеў да яго душой і пасля ўсё жыццё ставіўся да свайго настаўніка з павагай. Без сумнення, Орлік звярнуў на сябе ўвагу ўжо ў калегіуме, дзе засвоіў пышнасці рытарычнага стылю, майстэрства валодання лацінскай мовай, якая была неабходнай ў тыя часы, уменне складаць лісты, мемарыялы, дагаворы ў яснай і лагічнай форме.

Як адзін з найлепшых выпускнікоў, Піліп спачатку працуе пісарам у кансісторыі Кіеўскай метраполіі, а прыкладна з 1693 г. – у Генеральнай вайсковай канцылярыі, дзе зрабіў бліскучую кар'еру. Яго высокая адукаванасць, здольнасць і працавітасць прыцягнулі ўвагу гетмана Івана Мазепы, які шукаў добрых і сумленных супрацоўнікаў, якім можна было даверыцца.

Пасля шлюбу з дачкой Ганнай палтаўскага палкоўніка Паўла Герцыка атрымаў у пасаг значныя маёнткі, што паставіла яго яшчэ бліжэй да казацкай арыстакратыі Левабярэжжа. У 1702 годзе Орлік прызначаецца на пасаду генеральскага пісара, змяніўшы даволі вядомага Васіля Качубея. Ён значна лепш, чым хто іншы з гетманскага акружэння, арыентаваўся ў дзяржаўных справах, выконваў важнейшыя з іх. Карыстаўся даверам Мазепы і пастаянна знаходзіўся каля яго. Быў з ім і ў кастрычніку 1708 года, калі шведскі кароль Карл XII ваяваў супраць Пятра I і ўвайшоў з войскамі на Левабярэжную Украіну. Мазепа перакінуўся на бок караля.

Пасля паражэння шведаў у Палтаўскай бітве 1709 года яны разам з шведскай арміяй апынуліся на турэцкай тэрыторыі ў Бендэрах, дзе неўзабаве з роспачы памірае "мяцежны" гетман. Які, як паказаў час, быў не здраднік і сябелюб, а чалавек, які пайшоў за голасам сумлення народа і ўсё аддаў, як і яго аднадумца, за "светлы ідэал нацыянальнай незалежнасці". У красавіку наступнага года казацкая рада, у процівагу Івану Скараподскаму, стаўленіку Пятра I, гетманам Украіны выбрала Піліпа Орліка, а праз месяц Карл XII адзначыў гэты выбар спецыяльным дыпломам.

Адной з важнейшых спраў маладога гетмана, з адабрэння казацкіх старшын, стала пагаджэнне, якое ўвайшло ў гісторыю пад назвай "Канстытуцыя праў і свабод Запарожскага войска". Упершыню ў Еўропе была выпрацавана рэальная мадэль вольнай, незалежнай дзяржавы, заснаванай на нязнаных дасюль прынцыпах дэмакратыі, і якая нават некаторы час дзейнічала на тэрыторыі Правабярэжнай Украіны.

У сакавіку 1711 Орлік з арганізаванай ім шаснаццацітысячнай украінскай арміяй, якую падтрымлівала звыш 30 тысяч палякаў, запарожскіх казакоў і крымская арда, рушыў на Украіну. Атрымаўшы на сваім шляху шэраг перамог, гэта войска неўзабаве падышло да Белай Царквы і асадзіла яе.

Аднак разлад, які пачынаўся у стане саюзнікаў, і прыбліжэнне расійскай арміі вымусілі Орліка зноў адступіць да Бендэр. З гэтага часу пачалося жыццё гетмана ў эміграцыі, якое расцягнулася на доўгія 30 гадоў.

Спачатку жыў у Швецыі, дзе Карл XII штогод плаціў яму 13 тыс. таляраў, частка якіх ішла на ўтрыманне канцылярыі. У 1718 годзе на полі бою ў Нарвегіі быў забіты шведскі кароль, з якім Орлік звязваў надзеі на вызваленне Украіны, схіляючы таго да новай вайны з Расіяй, вымушаны быў з сям'ёй пакінуць Швецыю і пераехаць ў Германію.

Петр I хоча атрымаць у свае рукі Орліка і прапануе яму і яго сям'і амністыю, аднак гетман-эмігрант не пайшоў на гэта, каб не несці ў сабе ўсё астатняе жыццё нясцерпныя душэўныя мукі. Тады маскоўскі цар арганізаваў насільны захоп яго сям'і, якога цудам удалося пазбегнуць. Жонка і дзеці хаваліся ў розных манастырах, ў адным з якіх памёр малодшы сын, на якога ўскладваліся вялікія надзеі. Усяго ў сям'і Орлікаў было 8 дзяцей, 3 сыны і 5 дачок, хроснымі бацькамі якіх сталі вядомыя дзеячы тых краін, дзе яны нараджаліся. Сын Орліка Рыгор пасля паражэння Турцыі ў руска-турэцкай вайне (1735-1739 гг.) выехаў у Францыю, дзе працягваў справу бацькі ў спробе нацыянальнага адраджэння сваёй Бацькаўшчыны, атрымаўшы тытул графа і званне генерала на французскай службе.

Далейшы жыццёвы лёс завёў П. Орліка ў Польшчу, Францыю, а затым у Турцыю. Апошнія 12 гадоў пражыў у Салоніках (Грэцыя). Потым пераехаў у Ясы, дзе і памёр 24 мая 1742 года ў адзіноце.

Добра ведаючы каля дзесяці моў, пакінуў пасля сябе паэтычную і публіцыстычную спадчыну, сярод якіх кніга пра Івана Мазепу, "Дыярыюш (штодзённік) падарожжаў", які ён вёў з 1720 па 1731 гады, і інш.

Памятаюць пра Піліпа Орліка і на яго радзіме – Беларусі. Актывісты беларускага аб'яднання ўкраінцаў "Ватра" выступаюць ініцыятарамі ўстанаўлення ў Касуце памятнага знака ў яго гонар.

Анатоль РОГАЧ.

■ ДУМКІ ЎСЛЫХ

Нечаканыя ўражанні

Адэса ў 1973 годзе сустрэла нас знаёмымі сонечнымі вуліцамі і залатымі пляжамі. Але падрыхтавала і нечаканыя ўражанні.

Зноў спыніліся побач з морам на турбазе. Знаёміліся з тымі, хто адпачываў.

— Размаўляйце з намі, калі ласка, па-беларуску, — папрасіла Аксана, выкладчыца музычнага вучылішча з Цярнопаля, якая даведалася, што мы з Беларусі. – Ваша мова та-ка-я цудоўная!

Яна гаварыла па-беларуску з прыемным украінскім акцэнтам. Гэта надавала яе гаворцы прыемную задушэўнасць і напеўнасць. Я прызнаўся ў любві да ўкраінскай мовы, з якой пазнаёміўся ў гады акупацыі.

— Беларуская прыгажэй! – цвёрда сказала Аксана. – Вашая мова такая мілагучная. На яе незвычайную чароўнасць расплюшчыў вочы ўсяму свету ансамбль "Песняры". Ён з такім трыумфам гастраляваў і на Украіне. Кожную песню слухачы віталі моцнымі авацыямі. Здавалася, рухнуць сцены. Такіх выканаўцаў, скажу як спецыяліст у галіне музыкі, яшчэ не было і няма ў свеце!

Яна шмат чаго ведала пра "Песняроў". Сказала, што Уладзімір Мулявін, рускі хлопец са Свярдлоўска, падараваў людзям незвычайнае хараство беларускай мовы і мядовую мілагучнасць народных песень.

— У нас на Украіне "Песняры" пакінулі глыбокі след у душы кожнага, — працягвала Аксана. – Паўсюдна арганізаваліся гурткі па вывучэнні беларускай мовы. На занятках пачалі вучыць беларускія вершы, байкі і празаічныя творы, такія ж меладычныя, як песня. Калі развучвалі песні, то яны былі ў першую чаргу з рэпертуару "Песняроў". І з вуснаў Аксаны палілося звонкім ручайком: "Касіў Ясь канюшыну"...

— Украінскае тэлебачанне папоўнілася заяўкамі на дэмакратызацыю беларускіх спектакляў. Гэта ж шэдэўры драматургіі. Асабліва такія, як "Паўлінка" Янкі Купалы, "Хто смяецца апошнім" Кандрата Крапівы. На жаль, тэлевізіёншчыкі псуюць гэты цуд дубляжом на ўкраінскую мову, так страчваецца самабытнае гучанне, глушыцца цудоўны голас душы народа. І без перакладу ўсё ж зразумела... Як я зайздрошчу вашаму народу, што ў вас такая чароўная мова!

Як жа прыемна было пачуць такое захапленне прыгажосцю нашай мовы і нашых песень ад украінскай знаўцы музыкі!

Ехалі дадому, перасякаючы з поўдня на поўнач і Малдову, і Заходнюю Украіну. Нібы імчаліся на крылах словы нашых знакамітых "Песняроў". І дзе б мы ні спыняліся (ці на агляд славутых мясцін, ці на начлег), часта чулі:

— Беларусь? А-а, гэта Мінск, трактары, самазвалы ... І "Песняры"!

Часта чулі і просьбы пагутарыць па-беларуску.

Прыехалі ў Брэст – і зноў патанулі ў недарэчнай "Трасянцы", сумесі скажоных рускіх і сапсаваных беларускіх слоў. Не дзіўна: апошнія 200 год беларусам усялялі, што прыгажэйшай за рускую мову няма на свеце. Настойліва навязвалі яе праз школы, царкву, чыноўніцтва, газеты, а пры саветах яшчэ і праз радыё, кіно і тэлебачанне, нават у якасці сродка зносін. А хіба чужая мова можа стаць роднай?

А каб ведалі беларусы, як высока цэняць нашую мову рускія, палякі, украінцы, чэхі іншыя народы, то абавязкова гаварылі б на роднай, шчырай і чароўнай мове.

Аляксандр НАРКЕВІЧ.

■ СМАРГОНЬ: ЗАБЫТЫ ЗЯМЛЯК

Аўтар антынацысцкай энцыклапедыі

Смаргонь – з шэрагу тых паселішчаў, якія здаўна далі прытулак яўрэям. Прыкметнае ў гісторыі Беларусі мястэчка. Прыкметнае і ў лёсе яўрэйскага народа. Адсюль, са Смаргоні, – яўрэйскія паэты, вучоныя, мастакі, рэвалюцыянеры, вайскоўцы. Лёсы адных з іх добра вядомыя. Пра другіх у Беларусі альбо не ведаюць, не ведалі зусім альбо даўно забыліся.

Адна з малавядомых постацяў – інжынер і гісторык Арон Абрамовіч. Ён нарадзіўся ў Смаргоні ў 1908 годзе. Закончыў Харкаўскі машынабудаўнічы інстытут. Відаць, з малых гадоў вызначаўся настойлівасцю, мэтанакіраванасцю. Вельмі рана страціў бацькоў. Маці памерла ў 1914 годзе, калі хлопчыку і шасці гадоў не споўнілася. Бацьку забілі ў 1918 годзе.

Напрыканцы завяршэння вучобы ў інстытуце Арона Абрамовіча арыштавалі за стасункі з замежнікамі. Было гэта ў 1936 годзе. Атрымаў 3,5 года зняволення.

Дыплом абараніў ужо, як вызвалілі. Яшчэ да вайны паспеў ажаніцца. Да 1960 года Арон з сям'ёй жыў у Сестрарэцку. У 1959 годзе колішні смаргонец быў рэабілітаваны. Праз год пакінуў Савецкі Саюз. Яшчэ больш як 40 гадоў жыў Абрамовіч у Тэль-Авіве. Паспеў зарэкамендаваць сябе прыкметным спецыялістам ў галіне авіяцыйнай прамысловасці.

Але гады, прыведзеныя ў Ізраілі, Арон Абрамовіч прысвяціў у асноўным гістарычным росшукам. Прыязджаў у Савецкі Саюз, каб папрацаваць у архівах, бібліятэках, сустрэцца з удзельнікамі другой сусветнай вайны.

Як вынік – своеасаблівая энцыклапедыя ў двух тамах "У рашаючай вайне. Удзел і роля яўрэяў СССР у вайне супраць нацызму". Выданне, якое б паўтарыла альбо дапоўніла матэрыялы, сабраныя Абрамовічам, так яшчэ і не з'явілася. Ні ў Ізраілі, ні ў краінах былога Савецкага Саюза. Выдатна было б, каб на кнігу ўраджэнца Смаргоні звярнулі ўвагу і беларускія гісторыкі. Магчыма, што работа Арона Абрамовіча зацікавіць і кнігавыдаўцоў Беларусі.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

■ ГІСТАРЫЧНЫ АТЛАС РЭГІЁНУ

Лоск – цэнтр друкарства

Лоск – вёска ў Валожынскім раёне за 25 кіламетраў на поўнач ад райцэнтра на памежжы з Маладзечанскім і Смаргонскім раёнамі не можа быць не пазначана на гістарычнай карце рэгіёну. Ужо таму, што гэта паселішча адно са старажытных у рэспубліцы. Пад назвай Лошаск яно згадваецца ў "Спісе рускіх гарадоў далёкіх і блізкіх" з XIV ст., але паводле археалагічных даследаванняў яно існавала ў XI–XIII ст.ст.

З XIV да XVIII ст. кожнага, хто прыязджаў у Лоск, сустракаў драўляны замак на ўзвышшы, у якім паводле інвентару 1621 года было 10 трох'ярусных вежаў на крапасных сценах, а ў цэнтры дзяцінца былі два двухпавярховыя палацы.

Першымі з вядомых уладальнікаў Лоска былі Карыбутавічы, прадстаўнікі княжацкага роду Вялікага княства Літоўскага герба "Пагоня", узыходзячага да Карыбута – князя з дынастыі Гедымінавічаў, сына вялікага князя ВКЛ Альгерда. Потым Лоск перайшоў да маршалка ВКЛ Я.П.Мантыгірдавіча.

Дынастыя Кішкаў і Сымон Будны

Можна сцвярджаць, што паселішчу ў пэўным сэнсе пашанцавала з уладальнікамі. У 1498 годзе мястэчка Лоск атрымаў у спадчыну Станіслаў Кішка, адзін з прадстаўнікоў магнацкага роду Кішкаў ВКЛ у XV–XVII ст.ст. Намеснік лідскі і стольнік літоўскі, потым гетман вялікалітоўскі Станіслаў Кішка, безумоўна, не мог не ўплываць станоўча на грамадска-культурнае жыццё ў сваім новым памесці. Але зорны час Лоска настаў у 2-й палове XVI ст., калі ўладальнікам яго стаў Ян Кішка – малады адукаваны магнат, выхаванец Базельскага універсітэта, асабіста знаёмы з некаторымі карыфеямі заходнееўрапейскага пратэстантызму, заснавальнік Арыянскай акадэміі (навучальнай установы прадстаўнікоў радыкальнага рэфармацыйнага руху на Беларусі) у Іўі, у 1585–1593 г.г., рэктарам якой быў педагог і мысліцель Ян Ліцыній Намыслоўскі. Арыянская школа існавала і ў Лоску, як і ў Клецку, Любчы, Нясвіжы, Навагрудку і іншых гарадах і мястэчках.

Лоскае гарадзішча, што ў Валожынскім раёне, – помнік архітэктуры.

Менавіта Ян Кішка адкрыў у сваім замку ў Лоску друкарню і запрасіў туды паслядоўніка Францішка Скарыны, беларускага гуманіста і мысліцеля, філосафа, рэфарматыйнага дзеяча і сацыёлага Сымона Буднага (1530—1593). З той пары Лоск і заявіў аб сабе як цэнтр друкарства і вальнадумства.

Ян Кішка, які падзяляў погляды Буднага, даў яму поўную свабоду выказвання сваіх радыкальных думак адносна рэлігійнага і свецкага жыцця ў творах, якія выдаваліся. Ужо ў 1574 годзе з лоскай друкарні выйшаў "Новы Запавет" – адзін з найбольш значных і смелых твораў Буднага.

У прадмове да выдання Будны растлумачваў, што стварыць новую рэдакцыю святога пісання яго прымусіла тое, што ён не ведае такой фальшывай і скажонай кнігі, як многія выданні Біблії, а асабліва – Новыя Запаветы. У пошуках ісціны Будны выкарыстаў прынцыпова новы метад ренесанснай гуманістычнай тэксталогіі, выпрацаваны Ларэнцам Валай і Эразмам Ратэрдамскім, які дазваляў пры даследаванні біблейскіх тэкстаў падвяргаць іх лагічнаму, філалагічнаму і гістарычнаму аналізу. Менавіта такім чынам ён прааналізаваў асноўныя рэдакцыі Новага Запавета – грэчаскую, лацінскую і славянскую. Праз два гады ў сваім галоўным творы "Аб асноўных артыкулах хрысціянскай веры" (Лоск, 1576) Будны абагульніў вынікі сваёй працы па рацыяналістычнай крыніцы Святога Пісання.

Разам з рэлігійнымі з Лоска распаўсюджваліся перадавыя для свайго часу погляды Буднага і на свецкае жыццё. Ён вылучаў патрабаванне ўсеагульнай народнай адукацыі, сцвярджаў прэстыж беларускай мовы ў абуджэнні нацыянальнай самасвядомасці, сяўнасенне духоўнага яднання ўсіх славянскіх народаў, выступаў за творчую свабоду і рашуча асуджаў інтэлектуальную нецярпімасць і рэлігійны фанатызм тых тэолагаў і палітычных дзеячаў, якія "не толькі пяром, але агнём і мячом" насаджаюць свае вучэнне. Вясной 1574 года ў Лоск, каб сустрэцца з Будным, з далёкай Англіі дабраўся купец Ральф Рытэр і павёз з сабой пісьмо да вядомага англійскага тэолага і гісторыка Джона Фокса, у якім беларускі мысліцель выкладаў свае асноўныя погляды.

У 1581 годзе Лоск наведаў ідэолаг левага крыла радыкальна-рэфармацыйнага руху з ВКЛ і Польшчы Марцін Чаховіц, дзе вёў палеміку з Будным. Адначасова да лоскага вальнадумцы ўсё больш нецярпіма ставілася афіцыйная царква. У 1582 годзе рашэннем сінода ён быў зняты з пасады прапаведніка (міністра) ў Лоску, у 1584 годзе яго выключылі з брацкай абшчыны. Уціску не мог супрацьстаяць нават яго магутны заступнік Ян Кішка, якому з вялікім шкадаваннем давялося расстацца са сваім любімцам і выдаліць яго з Лоска. Аб адносінах да Буднага яскрава сведчыць тое, што адзіны вядомы нам сучасны яго партрэт – гэта выява мысліцеля ў пякельнай смале, змешчаная ў палемічным творы канца XVI ст. каталіцкага пісьменніка Станіслава Рэшкі. Многія творы Буднага загінулі, і мы ведаем толькі іх назвы, а тыя, што збераглiся, дайшлі да нас у лічаных экзэмплярах.

Ян Карцан

Пісьмовыя крыніцы ўшанавалі імя яшчэ аднаго лоскага дзеяча – прафесійнага друкара і кнігавыдаўца на Беларусі і ў Літве Яна Карцана. Свайму майстэрству ён навучыўся ў Кракаве. За час працы ў Лоску ў 1576—1580 гадах друкар выдаў 7(8) кніг на польскай і лацінскай мовах, якія вызначаліся высокім узроўнем выканання. Пасля Лоска на працягу двух дзесяцігоддзяў Карцан быў уладальнікам друкарні ў Вільні. Лоская ж друкарня перастала існаваць пасля смерці Я.Кішкі ў 1592 годзе, калі выпусціў каля 20 вядомых нам кніг. Выданні лоскай друкарні, сярод якіх быў нават трактат Цыцэрона "Пра абавязкі", былі адметны вострай палітычнай накіраванасцю, смела ўзнімалі пытанні дзяржаўнай і сацыяльнай перабудовы грамадства і Рэчы Паспалітай.

Пасля 3-га падзелу Рэчы Паспалітай і да гэтага часу

У 1630 годзе чарговы ўладар Лоска С.Кішка перадаў мястэчка Віленскай капітуле, якой яно належала да XIX ст. Пасля 2-га падзелу Рэчы Паспалітай у 1793 годзе Лоск апынуўся ў складзе Расійскай імперыі, а потым, з 1921 да 1939 года, зноў быў пад Польшчай у складзе Валожынскага павета Навагрудскага ваяводства. У 1620 годзе ў Лоску было 83 двары; у 1880 годзе налічвалася 65 домаў і 592 жыхары, былі 2 царквы і касцёл; у 1972 годзе – 242 двары і 820 жыхароў; у 1999 годзе – 187 двароў і ўжо 400 жыхароў. Дынаміка ніяк не спрыяе аптымістычнаму погляду на будучыню мястэчка, аб шматгадовай гісторыі якога маўкліва нагадвае гарадзішча на прыродным узвышшы ў 12-15 метрах, якое па-мясцоваму здаўна называюць Замчышча. Вясной 1990 года аўтару гэтых радкоў у мясцовай школе паказвалі знойдзеныя акадэмічнай экспедыцыяй пры абследаванні гэтага помніка археалогіі ў 1985 годзе ганчарную кераміку, абломкі кафлі і іншыя рэчы быту даўніх насельнікаў. Аб мінулым нагадвае таксама мемарыяльная дошка ў гонар лоскай друкарні, усталяваная ў 1983 годзе на будынку школы. Гістарычнае аблічча сучаснага Лоска дапаўняюць помнікі архітэктуры – Георгіеўская царква 1856 года і касцёл Сэрца Ісуса (1930), помнік каля Дома культуры ва ўшанаванне памяці 55 землякоў, якія загінулі ў апошнюю вайну. Што і як будзе далей для Лоска, пакажа час.

Міхаіл ФІЛІСТОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук.

Лоскі купец

У час вандровак па Беларусі мне давялося пабываць на Валожыншчыне і там пачуць прыгожую легенду, звязаную з мястэчкам Лоск. Людзі кажуць, што да нашых часоў дайшла яна дзякуючы нейкаму тамтэйшаму купцу, які пакінуў яе ў сваіх запісах. Запісы не захаваліся, не захавалася імя гэтага чалавека, але гісторыя, апісаная ў іх, і цяпер перадаецца з вуснаў у вусны.

...Не магу гандляваць ільном. Бо кожны раз, як даводзіцца бачыць гэта грубаватае, моцнае палатно, у ва мне пачынае гучаць песня чарнакосай красуні з лоскага замка. Як купец, самы багаты і знатны, я быў вельмі частым госцем у замку князёў Кішкаў. Там аднойчы і ўбачыў яе, дзяўчыну, падобную на майскую яблыньку, якая сядзела побач з маладым чалавекам і, чырванеючы, слухала, што ён шаптаў ёй на вуха.

Якая прыгожая пара, — падумалася мне. Няйнакш намячаецца вяселле, і нас, купцоў, запрасілі сюды з вельмі зразумелай мэтай: дапамагчы зрабіць шлюбны пір яркім, багатым, а вяселены стол – вытанчаным. Але я памыліўся і зразумеў гэта толькі тады, калі хтосьці з гасцей узяў кубак за будучы паход. Значыць, Лоск чакала не вясёлае свята, а вайна, і мы павінны былі дапамагчы князю падрыхтавацца да яе...

Ужо перад самай раніцай п'яных гасцей гаспадаровы слугі развялі па пакоях замка. Мне дастался невялічкі пакойчык з шырокім ложкам і акном. Не ведаю, колькі праспаў, але разбудзіла мяне дзіўнае адчуванне, быццам бы я не адзін. Праз хвіліну ўсе непаразуменні зніклі. Я здагадаўся, што той, каго толькі што бачыў, імкнуўся трапіць у пакой, які знаходзіўся над маёй галавой. Тое, што я не памыліўся, пацвердзіў слабы ўскрык, які данёсся зверху.

—Навошта ты тут? Цябе маглі заўважыць, — усхвалявана гаварыла жанчына.

—Усе спяць, а я вырашыў яшчэ раз пабачыць цябе, каб развітацца.

"Яблынька" і сінявокі шляхціч яшчэ доўга гаварылі адзін аднаму пяшчотныя словы.

Купцы не любяць войнаў і вельмі баяцца іх. Заставацца ў Лоску і чакаць вынікаў княжацкага паходу мне не хацелася, і таму я знайшоў магчымасць чакова пакінуць родны горад і перабрацца ў Варшаву. Туды здаўна запрашаў мяне ў госці мой даўні сябар.

Адной з першых навін, якой сустрэў мяне родны горад, была звестка аб дзіўнай, незразумелай упартасці лоскай прыгажуні. Дзяўчына ўсё чакала свайго каханага, адмаўляючыся верыць, што пасля паходу ён узяў шлюб з іншай. Цэлыя дні яна праводзіла ў сваім пакоі ля вакна. Там ткала льняное палатно, шыла сабе пасаг ды расшывала дзівоснымі ўзорамі льняныя кашулі.

Аднойчы я атрымаў ліст ад варшаўскага сябра, які паведамляў мне, што ён дабіўся дазволу караля на вандроўку ў Італію і Палесціну. Гэта абяцала вялікае багацце, бо там нашы тавары цэняць на вагу золата. Сябар прапанаваў суправаджаць яго ў гэтай паездцы. Я не мог адмовіцца ад такой спакусы, і толькі хуткае адчуванне старасці прымусіла мяне вярнуцца ў родныя мясціны.

На другі ж дзень пасля прыезду палічыў неабходным наведаць гаспадара лоскага замка. Мяне адразу прынялі. Князь вельмі пастарэў, стаў больш павольны і задумены. Ён быў не адзін. Прыгожы мужчына ў сіле падаўся мне знаёмым, але ніяк не мог угадаць, дзе я бачыў яго і калі.

— Я ведаю, што ты прывёз з Італіі шмат залатых манет і срэбных упрыгожванняў, — звярнуўся да мяне князь. – Можа, штосьці з іх зацікавіць маю пустэльніцу-дачку: колькі ўжо год акрамя льну нічога ведаць не хоча.

— Акрамя льну? – раптам уздрыгнуў прыгожы мужчына. – Ты не гаварыў мне нічога, хоць я ўжо другі дзень гасцюю ў цябе, — звярнуўся ён да гаспадара. – Няўжо яна яшчэ...

— Так, яна ўсё яшчэ цябе чакае, — сумна адказаў князь, і я зразумеў, хто перада мною: няверны каханы лоскай прыгажуні.

Раптам абодва сціхлі, нешта дзіўна зірнуўшы ў бок дзвярэй. Там стаяла жанчына. Ніхто не заўважыў, як ўвайшла яна. Худая, бледная, з сеткай дробных маршчынак ля вачэй, і ўся сівая, — вось што засталося ад лоскай прыгажуні. Яна зрабіла некалькі крокаў наперад і раптам з адчаем і страснасцю працягнула рукі да таго, каго чакала ўвесь гэты час. А ён, гледзячы на яе з жахам, як на прывід, што выйшаў з магілы, адступіў, пасунуўся ад яе.

— Не, гэта не яна... Не яна... – ціха шаптаў ён.

Пачуўшы гэты шэпт, спынілася, нібы наткнуўшыся на нябачную перашкоду, сівая жанчына застагнала і, закрыўшы абедзвюма рукамі твар, выбегла з залы. Праз некалькі хвілін да нас данёсся немы крык чалядзінак:

— Скочыла з вакна! Разбілася!

Не згаворваючыся, кінуліся мы ўсе на двор. Там ляжала яна на зямлі, нежывая, нават крыві не было. Першы падбег да яе няверны каханы і раптам з жахам адскочыў. Калі я ўбачыў тое, што напалохала яго, і маё сэрца зайшлося... Маршчыны, згаслыя вочы, выцвілыя вусны – нічога гэтага больш не было. Перад намі ляжала шаснаццацігадовая красуня з гладкім пяшчотным тварам, майская яблынька, ссечаная ў квецені. І толькі каса яе па-ранейшым была сівою, як напамін аб перанесеных пакутах і горы.

— Любава, Любавачка! – ускрыкнуў той, хто згубіў яе, і кінуўся цалаваць мёртвыя вочы, вусны, рукі.

Так упершыню я пачуў імя лоскай прыгажуні. Ды мне здалося, што я заўсёды ведаў яго. Сапраўды, якое іншае імя больш пасавала ёй?

З таго часу прайшло шмат гадоў, а я ўсё памятаю, спрабую зразумець незразумелае і пакутую ад гэтага. І яшчэ адно: не магу гандляваць больш ільном.

Па старонках кнігі «Млын на сямі колах».
Падрыхтавала Марына СЛІЖ.

Сустрэча з агнём

МАЛАДЗЕЧНА. Днём пажарнай службы лічыцца 25 ліпеня. Пры гэтым называюцца розныя даты яе заснавання. Я ж мяркую, што пажарныя з'явіліся тады, калі чалавек упершыню сустрэўся з агнём.

Фота Аляксандра Грыгор'ева, IREX/ProMedia

Перадгісторыя

Афіцыйныя звесткі пра маладзечанскую пажарную службу захаваліся з пачатку XX стагоддзя, калі ў складзе паліцэйскай управы горада стварылі пажарную каманду. Прозвішча стваральніка невядома. Днём адліку стала 17 красавіка 1918 года, калі ўпершыню ў гісторыі пажарнай аховы Маладзечна на месцы сённяшняй цэнтральнай плошчы прадэманстравалі магчымасці асноўнай і спецыяльнай пажарнай тэхнікі, а таксама складанасць баявых разлікаў. Жыхары змаглі ўпэўніцца ў фізічнай і баявой падрыхтаванасці супрацоўнікаў. Апладысментамі суправаджалася самавыратаванне з 30-метровай лесвіцы, якое прадэманстравалі начальнік каравула А.А.Новікаў, камандзір аддзялення В.Р.Астаховіч і пажарны В.В.Шышкоўскі. Да верасня 1939 года пажарная служба існавала пад кіраўніцтвам польскай валаснай управы. На ўзбраенні ў той час было 5 конных ходаў і 1 апаратыўны, на якім выязджаў начальнік.

Ліхалецце

У 1941 годзе пажарную каманду расфарміравалі. Праз 3 гады яе зноў арганізавалі. У першыя дні на ўзбраенні былі толькі коні: асабісты склад дзяжурыў са сваімі конямі і калёсамі. Пазней пажарную каманду аснасцілі аўтапомпай ПМГ-1 і бартавой аўтамашынай ГАЗ-АА з помпай замежнага ўзору. На машыне выязджалі па 10 чалавек: 2 у кабіне і 8 наверсе. Вывозілася толькі 200 літраў вады, для таго, каб забяспечыць забор вады з адкрытай крыніцы. Потым машыну перадалі ў пажарную часць у Радашкавічы, дзе яна трапіла ў аварыю, і аднавіць яе ўжо было немагчыма.

З першых пасляваенных гадоў праводзіліся трэніроўкі і спаборніцтвы па пажарных відах спорту. У праграме былі амаль тыя ж віды практыкаванняў, што і цяпер. З цягам часу змянілася толькі тэхніка і абсталяванне.

Пасля вайны

З 1947 па 1954 год маладзечанскую каманду ўзначальваў Цімафей Фурманаў. Гэта адно з нямногіх імёнаў таго часу, якое захавала гісторыя пажарнай часці. Тады ў штаце было больш за 60 супрацоўнікаў. Асабісты склад у асноўным дзяжурыў і праводзіў розныя работы па аднаўленні разбураных будынкаў і будаўніцтве новых. Дзяжурства было двух-, а пазней трохзменным.

Асабліва цяжкія першыя пасляваенныя гады, калі кожныя суткі здараўся пажар, а то і не адзін. На тэрыторыі Маладзечаншчыны лютавалі рэшткі розных бандыцкіх груповак, якія нярэдка палілі сяльчан і вяскоўцаў, забівалі гаспадароў хат. Відавочцы тых часоў успамінаюць, як варта выязджала ў далёкія месцы з вінтоўкай.

На ўзбраенні, акрамя вадзяных ствалоў, былі «гідрапульт-вядро» і «гідрапульт-кастыль». Гэтыя прылады нечым нагадвалі ранцавыя вогнетушыцелі. Першы з іх прымянялі для датушвання малых ачагоў, другі — для ўскрыцця канструкцый і ліквідацыі ачагоў у цяжкадаступных месцах (пад драўлянай абшыўкай, у паміжпаварховых перакрыццях).

У сакавіку 1954 года начальнікам каманды прызначылі Паўла Бузава. Пажарных поўнасцю ўтрымлівалі за кошт мясцовага бюджэту. Штаты і фінансаванне зацвярджаў гарвыканкам. Штогод выдзяляліся 340-360 тысяч рублёў. На ўзбраенні знаходзіліся два аўтамабілі ЗІС-150, адзін — ЗІС-5 і адзін — ГАЗ-53.

Штатная колькасць пажарных каманд склала ў Маладзечне 47 адзінак, у Радашкавічах — 7,5. Пажарную службу арганізавалі і ў Лебедзеве, Красным, Вілейцы.

Прафесіяналы

Нарэшце ў 60-х гадах арганізавалі прафесійную пажарную часць. Але толькі па ахове радыёзавода «Спадарожнік», а затым і заводаў сілавых і паўправадніковых вентыляў (цяпер АТ «Электрамодуль»), лёгкіх металаканструкцый і парашковай металургіі. Такім чынам пытанні супрацьпажарнай абароны горада былі шмат у чым вырашаныя. У той жа час значная колькасць пажараў, якія ўзнікалі ў сельскай мясцовасці, да прыбыцця пажарных падраздзяленняў з горада тушылі жыхары і пажарныя-добраахвотнікі. Часта агонь знішчаў дзесяткі дамоў, а то і ўсю вёску. Падобныя пажары былі ў вёсках Вялікая Дайнава Валожынскага раёна, Асавец Радашкавіцкага сельскага Савета. 6 гаспадарак згарэлі ў Верадове ў 1969 годзе, 10 двароў у Мясаце ў 1978 годзе. Шмат сіл затрацілі на тушэнне пажараў у лясах і на тарфяніках. Моцна гарэў лясны масіў за пасёлкам Чысць, тарфянікі на месцы цяперашніх ачышчальных збудаванняў за вёскай Вялікае Сяло, калі з-за дыму нельга было праехаць па вуліцы Асіпенкі (цяпер Вялікасельская).

Каб палепшыць супрацьпажарную абарону сельскай мясцовасці, Савет Міністраў БССР прыняў Пастанову аб стварэнні міжгаспадарчых апорных пунктаў пажарнай аховы (МАППА). Такія апорныя пункты арганізавалі і ўтрымлівалі за кошт долевых укладаў 3-4-х суседніх калгасаў (саўгасаў), прадпрыемстваў. Першы з іх стварылі ў 1969 годзе ў Гарадку. Да канца 70-х гадоў МАППА арганізавалі ў Алёхнавічах, Малашках, Гранічах, Цюрлях, Беразінскім, Маркаве. А ў пачатку 90-х гадоў — у пасёлках Сасновы Бор і Чысць. Былі на апорных пунктах свае начальнікі. Мяняліся яны і ў Маладзечанскай пажарнай часці.

Пасля стварэння на базе часці апорнага пункта па тушэнні буйных і складаных пажараў у раёнах, што прылягаюць, яе ператварылі ў Маладзечанскі атрад прафесійнай пажарнай аховы. Узначаліў часць Пётр Більдзюг. За паспяховую ліквідацыю буйных пажараў на працягу сутак на Красненскім ільнозаводзе і ў лясным масіве ў раёне інфекцыйнай гаспадаркі і зверагаспадаркі ў 1966 годзе яго ўзнагародзілі медалём «За адвагу на пажары». Больш чым праз 10 гадоў П.Більдзюг атрымаў медаль за кіраўніцтва на пажары, што быў у 1978 годзе на льнозаводзе ў Смаргоні.

Прыкладна ў гэты ж час медалі заслужылі яшчэ 5 чалавек за тушэнне іншых пажараў.

Ваенізаваныя пажарныя часці

У 1983 годзе ўрад рэспублікі прыняў рашэнне аб стварэнні ў гарадах з развітай прамысловасцю і на буйных выбухова-, пажаранебяспечных прадпрыемствах самастойных ваенізаваных пажарных часцей (СВПЧ). У Мінскай вобласці такія падраздзяленні стварылі ў Барысаве, Салігорску, Слуцку і Маладзечне. У апошнім горадзе тады ў гэтай справе служыў 51 чалавек. Дзяжурныя варты перайшлі на 3-зменны графік работы. На ўзбраенне ўсё часцей паступала новая тэхніка. Працягвалі працаваць пажарныя часці па ахове «Электрамодуля», «Спадарожніка», ЗЛМК, ЗПМ і ў Радашкавічах.

1986 год стаў годам выпрабавання адданасці службоваму абавязку. У ноч на 26 красавіка грымнуў Чарнобыль. І ўжо ў маі 1-е аддзяленне СВПЧ накіравалася на аўтацыстэрне на поўдзень Гомельскай вобласці. Потым яшчэ тры партыі супрацоўнікаў, змяняючы адзін аднаго, працавалі ў 30-кіламетровай зоне радыеактыўнага забруджвання. Аляксандра Кісяля, які двойчы быў там, адзначылі знакам «Лепшы работнік пажарнай службы».

Нашы дні

У 1987 годзе начальнікам СПВЧ стаў Алег Шадыра. Менавіта пад яго кіраўніцтвам часць неаднойчы перамагала на розных спаборніцтвах па пажарным спорце. Стварылі і абсталявалі вучэбна-метадычны цэнтр па навучэнні насельніцтва правілам пажарнай бяспекі. У 1989 годзе прынялі рашэнне будаваць новы будынак пажарнага дэпо для СПВЧ. На справе рэалізаваць гэтую ідэю аказалася значна складаней, чым здавалася спачатку. Для таго, каб вытрымаць нарматыўны час прыбыцця да месца пажару ў межах горада, патрабавалася хаця б прыблізна захаваць геаграфічнае размяшчэнне новага будынка. Урэшце прынялі рашэнне будаваць на тэрыторыі, якая ўжо існавала.

Годам раней прафесійныя пажарныя часці ў Радашкавічах і на аб'ектах горада сталі ваенізаванымі і перайшлі з чатырох- на трохзменнае дзяжурства. Яны амаль поўнасцю камплектаваліся з грамадзянскай моладзі, што прайшла службу ў арміі, строгі медыцынскі адбор і шэраг іншых праверак. Цяпер гэта атрад ваенізаванай пажарнай службы Маладзечна. Хутка ў яго ўвайшлі асобныя пасты ваенізаванай пажарнай службы вёсак Маркава, Ізабеліна, Алёхнавічаў і пасёлка Беразінскае.

11 лістапада 1998 года ў горадзе пажарныя справілі наваселле ў пажарным дэпо па вуліцы Віленскай, дзе яны «жывуць» і да гэтага часу. Цяпер пажарнае падраздзяленне ўсё часцей ліквідуе не толькі ўзгаранні, а і ўсялякія аварыі.

Але гэта ўжо іншая гісторыя... XXI стагоддзя.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

Апавяшчальнік – ваш спакой

Пажар – сэнс гэтага слова ўспрымаецца нашай свядомасцю часам вельмі позна і часцей за ўсё толькі тады, калі такое няшчасце ўжо здарылася. Тыя, хто пацярпелі, усведамляюць, што адбылося гэта па прычыне парушэння правілаў пажарнай бяспекі або асабістай неасцярожнасці абыходжання з агнём.

На працягу некалькіх апошніх год у Маладзечанскім раёне рэзка абвастрылася становішча з гібеллю людзей на пажарах. У 2002 годзе ў агні загінула 25 чалавек. За мінулы перыяд 2003 года загінула 7 чалавек.

У мэтах папярэджання пажараў і гібелі людзей у агні праводзіцца комплекс прафілактычных мерапрыемстваў. Адной з папераджальных мер з'яўляецца ўстаноўка ў дамах аўтаномных пажарных апавяшчальнікаў, якія кантралююць канцэнтрацыю дыму ў памяшканнях. Апавяшчальнікі прызначаюцца для кругласутачнай бесперапыннай працы. Прымаючы ва ўлік тое, што гібель людзей на пажарах адбываецца ў асноўным у начны час, то становым бокам аўтаномнага пажарнага апавяшчальніка з'яўляецца яго кругласутачная работа.

Ужо маюцца вынікі. Так 16 чэрвеня 2003 года ў адной з маладзечанскіх кватэр на пятым паверсе гаспадар пакінуў ежу на пліце, а сам прылёг адпачыць. Прыкладна праз гадзіну ў кватэры спрацаваў аўтаномны пажарны апавяшчальнік, які быў устаноўлены раней. Сігнал апавяшчальніка пачулі суседзі і выклікалі пажарных.

Асцярожнасць не пашкодзіць

Пры ўборцы ўраджаю і яго малацьбе нярэдка адбываюцца пажары як у полі, так і на зернесушыльных комплексах. Асабліва небяспечныя ў гэтых адносінах камбайны "Дон-1500".

Рызыка ўзнікнення пажараў на іх куды вышэйшая, чым на іншых машынах. Фактычна кожную ўборачную кампанію "Доны" гараць з-за таго, што лопаюцца масляныя шлангі высокага ціску і масла трапляе на гарачы калектар. Таму раім укамплектоўваць іх вуглекіслотнымі вогнетушыцелямі, эфектыўнасць якіх куды вышэйшая, чым ОХП-10 ці яго парашковага сабрата.

Падліць пры пажары масла ў агонь можа і гумовы патрубак для зліву картэрнага масла, устаноўлены на днішчы рухавіка. У агні ён хутка перагарае, масла з рухавіка выцякае вонкі і тады ўжо камбайн не выратаваць. Не заўсёды механізатары ўдзяляюць увагу блоку акумулятарных батарэй, дзе павінна быць адмысловая чысціня, а таксама прымацоўваюць вогнетушыцелі да кранштэйнаў дротам, што таксама забараняецца.

Кіраўнікі гаспадарак ведаюць, як важна мець на полі аўтатэхніку, прыстасаваную для мэт пажаратушэння. Менавіта дзякуючы ёй удаецца лакалізоўваць пажары, ратаваць камбайны, хлебнае поле, людзей. Але не менш карысна памятаць і аб правілах бяспекі, выкананне якіх акупіцца і для гаспадара, і для ўсіх нас з лішкам.

Цэнтр навучання правілам бяспекі Маладзечанскага гаррайаддзела па надзвычайных сітуацыях.

■ ФУТБОЛ, КУБАК КРАІНЫ

«Смаргонь» здалася праз паўтайма

9 жніўня. 3000 гледачоў. Суддзя Вялічка. Смаргонь – Маладзечна-2000 1:4 (0:3). Галы: Карасёў (68); Вышынскі (13), Афанасевіч (15), Альховік (26), Урублеўскі (69).

Склад "Смаргоні": 16.Шляхавой – 4.Курак, 2.Сінічын, 3.Судзін, 6.Трындзюк – 9.Кухлей (13.Тарасаў,28), 7.Грабаздзін (12.Дзігілевіч,28), 10.Карасёў, 8.Кукалевіч (17.Жачко,65) – 11.Валовік, 19.Кітурка.

Склад "Маладзечна-2000": 1.Сцепановіч – 2.Пятроўскі, 4.Крывіцкі, 5.Афанасевіч, 3.Дрозд – 6.Лявончык (13.Татун,62), 8.Альховік, 10.Вышынскі (15.Мальцаў,74), 9.Дараховіч (14.Савіцкі,92+), 7.Якімчык – 11.Урублеўскі.

Дзіўная рэч... Смаргонцы маюць клубны бюджэт большы, чым маладзечанцы. Гэта пацвярджаецца тым, што нядаўна запрасілі футбаліста (Кухлея) з "Маладзечна-2000". Узмацніліся і яшчэ некалькімі гульцамі, тады як іх сапернікі страцілі амаль поўны склад і вымушаны будаваць каманду па-новым. Тым не менш, 1:4 – лік на табло. Гэта паражэнне разам з неаптымальным чэмпіянатным выступленнем і кубкавым правалам летась дае падставу сумнявацца ў прафесійных якасцях людзей, якія працуюць у "Смаргоні".

Трэба аддаць належнае – гульня ўвесь час была роўнай, гаспадары нават займелі перавагу, калі "Маладзечна-2000" завяршыла свой стартавы бліцкрыг. Але маладыя футбалісты гасцей больш жадалі перамагчы, а іх трэнер лепш за свайго апанента ведаў, як гэтага дабіцца. Галявыя атакі распачыналіся з чужых правалаў на флангах, завяршальныя ўдары наносіліся без перашкод з цэнтра, ды і Шляхавой ні разу не выратаваў партнёраў. Гаспадары ж імкнуліся, што называецца, "прадавіць" праціўніка, але забілі толькі тады, калі бліскучае індывідуальнае майстэрства прадэманстраваў іх капітан.

Дзмітрый Вышынскі быў самым актыўным падчас стартавага бліцкрыгу маладзечанцаў.

Фота з сайта www.fcmolodechno2000.com

Лявончык выхапіў мяч на правым краі штрафной, падбег Вышынскі і моцна стрэліў у блізкі кут (0:1). Вышынскі падаў вуглавы злева, мяч пракаціўся ўздоўж варот, яго кранууся Афанасевіч, і яшчэ Карасёў безвынікова імкнуўся выбіць прадмет гульні ў поле (0:2). Вышынскі, выкарыстаўшы памылку абаронцы, увайшоў у штрафную з левага фланга і адпасаваў ад вонкавай лініі Альховіку, які прасіў мяч, знаходзячыся каля сегменту штрафной. Лявончык пазмагаўся з абаронцамі, тым самым вызваліўшы партнёру пазіцыю для ўдару, і Аляксандр дакладна стрэліў у накірунку левай штангі (0:3). У адной са шматлікіх атак смаргонцаў Трындзюк прайшоў па левым флангу і небяспечна ўдарыў, але мяч крануўся абаронцы і пайшоў на вуглавы. Пры яго выкананні справа Курак выкаціў скураную сферу пад удар Карасёву, які, знаходзячыся на лініі штрафной насупраць штангі, літаральна разбамбіў блізкую "дзевятку" (1:3). Тут жа маладзечанцы наладзілі сваю атаку праз правы фланг і зарабілі права на штрафны ўдар. Як тыдзень таму супраць БАТЭ, Дараховіч выканаў падачу ў цэнтральную зону штрафной пляцоўкі, дзе Урублеўскі ўдарам галавой накіраваў мяч у сетку (1:4).

Пасля перапынку каманды мелі яшчэ па адным стопрацэнтным моманце, але контратакі загубілі Лявончык і Кукалевіч. Што тычыцца паўмомантаў, то, безумоўна, у смаргонцаў іх было больш. Бадай, кожны з гульцоў атакуючай лініі пагражаў варотам, напрыклад, актыўны Кукалевіч аднойчы трапіў у штангу.

На трыбунах тым часам ішло цікавае спаборніцтва фанатаў у прымяненні галасавых дадзеных. Маладзечанскіх, дарэчы, было крыху больш, але напрыканцы яны, відаць, не вытрымалі псіхалагічнага напружання і ўзарвалі ў сваім натоўпе дымавую шашку, таму ў хуткім часе пры "ўдзеле" міліцыі сектар апусцеў.

Так, з 13 стартаў у кубкавых розыгрышах маладзечанцы ні разу не саступілі на стадыі 1/16-й фіналу. На жаль, смаргонцы тройчы сустракаліся на гэтай стадыі з камандамі вышэйшай лігі і заўсёды прайгравалі.

«Забудова» трымалася амаль тайм

10 жніўня. 3000 гледачоў. Суддзя Ромін. Забудова – БАТЭ (Барысаў) 0:4 (0:1).

Галы: Шкабара (43), Камароўскі (58, 72), Рубненка (75). Склад: 1.Мялюк – 4.Байлукоў, 6.Казяк, 5.Гулевіч, 3.Івашкевіч – 2.Абановіч (12.Ждановіч,46), 9.Смірноў, 10.Матусевіч (18.Ясюкевіч,70), 7.Янель, 8.Антановіч (17.Грыхуцік,59) – 11.Вяжэвіч.

Чысцінцы, акружаныя прыхільнікамі, якія святкавалі Дзень будаўніка, трымалі свае вароты на замку цэлы тайм. Мяч трапляў у перакладзіну і штангу, шмат разоў прылятаў да варот са "стандартаў", а вось у сетку ён заляцеў толькі перад самым перапынкам пасля розыгрышу вуглавога, калі гаспадарам стала не хапаць фізічных сіл і ўважлівасці.

Хаця ў складзе гасцей (іх, дарэчы, падтрымліваў цэлы фанатычны сектар) былі амаль усе футбалісты "асновы", напрыклад, сямёра гульцоў маладзёжнай зборнай (тыя ж аўтары галоў Шкабара і Рубненка), героем матча стаў 17-гадовы рэзервіст Камароўскі. Ён забіў два мячы: спачатку дакладна прабіў галавой пасля падачы справа, а потым замкнуў далёкую штангу ў контратацы. Апошні гол таксама быў забіты ў контратацы – забудоўцам ужо складана было паспяваць за гасцямі. Добра, што ў канцоўцы барысаўчане не сталі асабліва "драпежнічаць". Затое здзівілі сваёй бязглуздасцю шукальнікі прыгод, якія кінулі дымавую шашку прама на поле.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ КОНКУРС

Перамог Дзяніс Ротміраў

З 10 адказаў, якія прыйшлі на першы тур, ніводны не ўтрымліваў 2-х правільных лікаў, але ў 8 адказах быў правільна спрагназаваны 1 лік. З гэтых васьмі прэтэндэнтаў толькі маладзечанец Дзяніс Ротміраў змог правільна вызначыць 4 зыходы, астатнія – менш.

Другі тур

З якім лікам завяршацца наступныя матчы?

23-24 жніўня, чэмпіянат краіны.
Белшына (Бабруйск) – Маладзечна-2000.
Гомель – БАТЭ (Барысаў).
Смаргонь – МТЗ-РІПА (Мінск).
28 жніўня, Кубак УЕФА (асноўны час).
Дынама (Мінск) – Брондбю (Капенгаген, Данія).
Сцяуа (Бухарэст, Румынія) – Нёман (Гродна).

Адказы прымаюцца да пятніцы, 22 жніўня. Іх трэба дасылаць на паштовы адрас рэдакцыі альбо на электронны адрас konkurs@tut.by.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ АНОНС

16 жніўня. 16-00. Маладзечна-2000 (дубль) – Дынама (Мінск, дубль).
+0=0-5 1-23. У першым крузе 0:3 на выездзе.
17 жніўня. 16-30. Маладзечна-2000 – Дынама (Мінск).
+1=6-14 18-45. У першым крузе 0:4 на выездзе.
17 жніўня. 17-00. Смаргонь – Тарпеда-Кадзіна (Магілёў).
+0=2-1 0-1. У першым крузе 0:1 на выездзе.
17 жніўня. 15-00. Забудова – Спартак-ВАР (Шклоў).
+0=2-3 2-10. У першым крузе 0:3 на выездзе.

■ ГАРАДОШНЫ СПОРТ

Насычаны жнівень

Чацвёрты этап Кубка Еўропы прымаў расійскі Чарапавец. Пад эгідай каманды Мінскай вобласці ездзіла чацвёра маладзечанцаў: Сушко, Данілаў, Яршэвіч і Бладыка. Спаборніцтвы праходзілі па кубкавай сістэме.

У асабістым першынстве Сушко і Данілаў дабраліся да паўфіналу. Напрыклад, у чвэрцьфінале яны перамаглі моцных прадстаўнікоў Урала, адпаведна Палякова і Песцерава. Яршэвіч спыніўся яшчэ ў 1/8-й у паядынку з чэмпіёнам свету Бабічам (Украіна), а Бладыка саступіў у сваім першым матчы.

У паўфіналах беларусам супрацьстаялі бацька і сын Духаніны з Поўдня. Сушко прайграў старэйшаму Васілю, а Данілаў – малодшаму Максіму. Потым у паядынку за 3-е месца Сушко быў мацнейшым за земляка 2:0. Сямейны ж фінал выйграў бацька з вялікімі складанасцямі па булітах.

У каманднай барацьбе нашы аказаліся не такімі паспяховымі. Перамаглі Паўночны Захад па булітах, прайгралі Украіне 0:2 і Уралу 1:2. У выніку атрымалася 5-е месца з 9 ўдзельнікаў. У фінале Украіна была мацней за гаспадароў 2:0, а ў матчы за 3-е месца Поўдзень узяў верх над Уралам 2:0.

Перад заключным пятым этапам, які ўжо распачаўся ў Ніжнім Ноўгарадзе, у беларусаў неблагія пазіцыі ў агульным заліку. Каманды: 1.Поўдзень Расіі. 2-3.Мінская вобласць (Беларусь) і Урал (Расія). 4.Украіна. Спартсмены: 1.В.Духанін. 2.Бабіч. 3.Сушко. 4.Песцераў. 5-6.Данілаў і Палякоў.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФУТБОЛ, ПЕРШАЯ ЛІГА

Сын забіў гол бацькавай камандзе

13 жніўня. 500 гледачоў. Суддзя Філатаў. Дынама-Юні (Мінск) – Смаргонь 1:3 (1:2).

Галы: Емяльянчык (31); Валовік (40), Карасёў (45), Гірко (76). Выдалены Дзігілевіч (Смаргонь) на 87-й хвіліне.

Маючы гульнявую перавагу, смаргонцы ўсё ж прапусцілі першымі. Аднак яшчэ да перапынку выйшлі наперад у ліку. Спачатку Валовік метраў з васьмі з развароту трапна прабіў у падзенні, а потым Карасёў ударам галавой у скачку накіраваў мяч у далёкі кут. Канчатковую кропку ў матчы паставіў Гірко, які выйшаў на замену, тым самым дэбютаваўшы за "Смаргонь" (і адразу забіўшы гол) у матчы супраць каманды, якую ўзначальвае яго бацька, вядомы ў мінулым футбаліст мінскага "Дынама". Павел дасціпна выкарыстаў перадачу Валовіка з левага краю.

13.08. Нёман – Граніт 0:1, Ліда – Ведрыч-97 0:1, Хімік – Лакаматыў (В) 0:1, Пінск-900 – ЗЛіН 3:5.

1. МТЗ-РІПА	38
2. Лакаматыў (В)	36
3. ЗЛіН	33
4. Граніт	33
5. Ведрыч-97	30
6. Смаргонь	30
7. Хімік	28
8. Ліда	26
9. Камунальнік	23
10. Тарпеда-Кадзіна	21
11. Днепр-ДЮСШ-1	19
12. Нёман	17
13. Бяроза	15
14. Вертыкаль	14
15. Дынама-Юні	12
16. Пінск-900	8

Бамбардзіры: Кузьмянок (МТЗ-РІПА) – 15 галоў; Савельеў (ЗЛіН) – 14...Валовік, Кітурка – па 7...Грабаздзін, Карасёў – па 5. **Сяргей ГАЙКОВІЧ.**

■ АБЛАСНЫ ФУТБОЛ

На чацвёртым месцы

СМАРГОНЬ. Распачаўся другі круг чэмпіянату Гродзенскай вобласці.

Каманда СКЗ-ДЮСШ-2 з 23 ачкамі займае 4 месца, маючы 7 перамог, 2 нічые, 4 паражэнні, розніцу забітых і прапушчаных мячоў 23-12.

Вынікі матчаў, пра якія "РГ" яшчэ не паведамляла. Супраць КФК (Слонім) 1:0 дома, "Надзеі" (Іўе) 1:1 на выездзе, "Хвалі" (Зэльва) 5:1 дома, "Хіміка" (Гродна) 0:1 на выездзе, "Камунальніка" (Шчучын) 4:1 дома, "Хімвалакна" (Гродна) 1:4 на выездзе, "Белкарда" (Гродна) 1:0 дома, "Нёмана-2" (Масты) 3:0 дома.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Табло

■ ФУТБОЛ, НАВІНЫ

7 і 9 жніўня ў Смаргоні прайшлі матчы юнацкіх зборных (U-17) Беларусі і Літвы. Нашы суайчыннікі абодва разы перамаглі 3:0 і 1:0. Галоўным арбітрам сустрэч быў Ігар Крук, яму дапамагалі Сяргей Ляшчынскі, Уладзімір Асіпёнка (усе трое з Маладзечна) і смаргонец Генадзь Паўлючэнка. У складзе беларускай каманды рыхтаваўся варатар Дзяніс Ганчароў з Маладзечанскай ДЮСШ (цяпер вучыцца ў РВАРы), але на поле ён не выходзіў. Дазаяўкі. "Маладзечна-2000" папоўніў абаронца Дзмітрый Афанасенка (1979) са светлагорскага "Хіміка", а ў "Смаргонь" прыйшоў варатар Андрэй Галаўнёў (1983) з віцебскага "Лакаматыва".

Па выніках жараб'ёўкі 1/8-й фіналу 8 кастрычніка "Маладзечна-2000" паедзе ў Салігорск да "Шахцёра".

■ ФУТБОЛ, ВЫНІКІ

13 жніўня. Асіповічы – Забудова 1:0. Гол: (78).

■ ЦЯЖКАЯ АТЛЕТЫКА

СМАРГОНЬ. На юнацкай спартакіядзе ў Мінску дзяўчаты Гродзеншчыны занялі першае месца, а хлопцы – другое. З 6 дзяўчат і 8 хлопцаў па 3 прадстаўлялі смаргонскую СДЮШАР (трэнер Станіслаў Красоўскі). У сваіх катэгорыях перамаглі Вадзім Войткус (62 кг), Надзея Дзеўяковіч (58 кг) і Анастасія Рогач (63 кг). Другія месцы занялі Віктар Чыжэўскі (77 кг) і Таццяна Яцкевіч (53 кг). Трэцяе месца ў Артура Лузгіна (85 кг).

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

ВІНШАВАНКІ

Віншую сваю любую сястрычку **Жаўток Лізу**. Жадаю табе здароўя, шчасця, слухайся бацькоў. *Кацярына.*

Віншуем **Барэйка Мікалая** з днём нараджэння. Жадаем моцнага здароўя, поспехаў у працы, шчасця, даўгалецця. *Родныя.*

Віншуем **Марыю Аляксандраўну Палаянскую** з Ілы з днём нараджэння. Жадаем моцнага здароўя, шчасця. *Родныя, суседзі.*

Віншуем з днём нараджэння **Жанну Бельскую** з Маладзечна. Жадаем шчасця, здароўя, поспехаў у вучобе, добрага настрою. *Мама і сястра Наталля.*

Віншую з днём нараджэння любімую матулю **Літвіновіч Вольгу**! Жадаю здароўя, шчасця, поспехаў ва ўсіх справах. *Дачка Таццяна.*

Любая сяброўка, **Сянько Эмілія**! Віншую цябе з лепшым днём твайго жыцця - вяселлем. Жадаю моцнага кахання. *Tessa.*

Віншуем **Юхневіч Галіну Панцялееўну** з днём нараджэння. Жадаем: ад Бога - здароўя, ад сонца - цяпла, ад людзей - дабра. *Твае сын і дачка.*

Віншую з днём нараджэння **Андрэя Яваройскага**. Жадаю хутчэй атрымаць правы матацykліста, поспехаў у вучобе. *Ірына.*

■ ІМЯНІНЫ

15 жніўня
Праваслаўныя: Васіля, Нікадзіма, Сцяпана.
Каталіцкія: ЗЕЛЬНА (Унебаўзяцце Найсвяцейшай Дзевы Марыі).
16 жніўня
Праваслаўныя: Антона, Ісака, Кузьмы.
Каталіцкія: Роха, Сцяпана, Яхіма.
17 жніўня
Праваслаўныя: Еўдакіі, Антаніна, Дзяніса, Івана, Канстанціна, Максіміляна.
Каталіцкія: Юльяны, Роберта.
18 жніўня
Праваслаўныя: Ноны.
Каталіцкія: Алены, Клары, Браніслава.
19 жніўня
Праваслаўныя: СПАС (Перамяненне Гасподняе).
Каталіцкія: Юльяна, Яна.
20 жніўня
Праваслаўныя: Емяльяна, Мітрафана, Пімена.
Каталіцкія: Самуэля.
21 жніўня
Праваслаўныя: Засімы, Леаніда, Мірона, Рыгора.
Каталіцкія: Іаанны, Францішка.

ЗНАЁМСТВЫ

Спадзяюся на сустрэчу з добрым, прыемным, чулым мужчынам. Мне 49! Маладзечна-7, МС1231680.

Цікавы мужчына 43/180/83 без ш/з пазнаёміцца з жанчынай для сяброўскіх адносін. Маладзечна-7, п/д ВУ №014618.

Шашкі – мудрая гульня

Па выніках апытання "Якой вы хочаце бачыць "Рэгіянальную газету", праведзенага ў пачатку гэтага года, частка чытачоў выказалася за тое, каб на старонках любімага выдання з'явілася рубрыка для аматараў шашак.

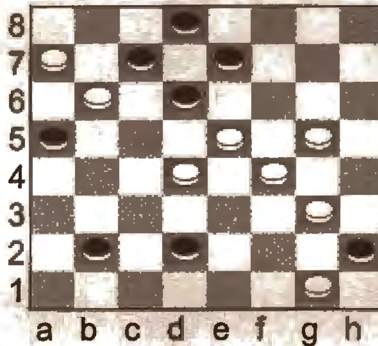
Ідучы насустрач іх пажаданням, рэдакцыя вырашыла пакуль што раз у месяц (трэцяя пятніца) даваць адпаведную рубрыку, дзе будзе прадоўжана далейшая папулізацыя мудрай народнай гульні. А таксама расказваць пра шашачныя навіны рэгіёну, лепшых прадстаўнікоў, знаёміць з іх творчасцю, праводзіць конкурсы рашэнняў шашачнай кампазіцыі, сумесна пісаць гісторыю віду спорту, за якім бачыцца будучыня.

Бо, па словах Я.Буткевіча:
Небросских шашек простота
Весьма обманчива для глаза.
Их глубина и красота
Не всем понятна и не сразу.
Но счастлив тот,
кто сам найдёт
Угрозы сложных комбинаций,
Этюдов ювелирных ход
И... бесконечность ситуаций.

Старшыня Мінскай абласной федэрацыі шашак, вядучы шашачных рубрык некаторых рэспубліканскіх, абласных і ведамасных газет, майстар спорту Аляксандр Ляхоўскі вітае гэта пачынанне і жадае ўсім аматарам шашак новых творчых поспехаў і радасці ў гульні.

Для самастойнага рашэння ён прапануе сваю новую канцоўку, у якой белыя, нягледзячы на некалькі выкрунтасістую пазіцыю, пачынаюць і выйграюць пасля нескладанай камбінацыі з дапамогай апазіцыі адзін на адзін.

А. Ляхоўскі (1)

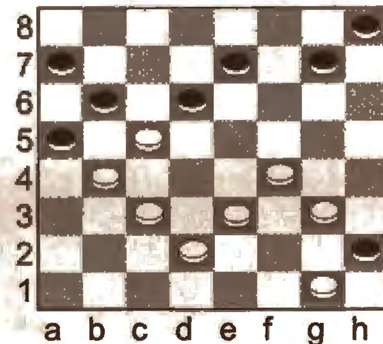

Выйгрыш.

У 70-х – 80-х гадах на Вілейшчыне жылі і актыўна ўдзельнічалі ў шашачным жыцці раёна больш за 2 дзесяткі апантаных прыхільнікаў, якія праслаўлялі гэты рэгіён на абласных і рэспубліканскіх спаборніцтвах розных узроўняў.

Сярод іх Віктар Крамарэнка, які пражываў у вёсцы Куранец, працаваў газазваршчыкам у райаграпрамтэхніцы, у сістэме раённага спажывецкага таварыства. Моцны кандыдат у майстры спорту, займаўся складаннем вершаў, шашачнай кампазіцыі, дзе найбольш паспяхова выступаў у раздзеле канцовак, якія друкаваліся ў многіх шашачных калонках газет, часопісаў, дэманстраваліся ў тэлевізійным шашачным клубе "Белыя і чорныя". 35 гадоў яго нязменны вядучы, ветэран шашачнага руху Беларусі, актыўны прапагандыст і цудоўны, чуткі арганізатар Аркадзь Ракітніцкі заўсёды дапамагаў станаўленню пачынаючых шашыстаў, падтрымліваў іх добрымі словамі, парадамі і спрыяў далейшаму росту майстэрства.

Цяпер Віктар Крамарэнка жыве на Украіне. Прапануем вашай увазе яго канцоўку, складзеную 16 гадоў таму. (2)

Белыя пачынаюць і выйграюць. Жадаем творчага пошуку і радасці ў рашэнні прапанаваных пазіцый.

А цяпер зверце свае адказы на рашэнне канцоўкі, прыведзенай 18 ліпеня.

Да мэты вядзе камбінацыя 1.b6-a7 c5:E3 2. f6-E7 d8: f2 (2... d8:d4 3.h6-g 7 і так далей, як ніжэй). 3. h6-g7 h8:d4 4. a7-b8 E3:g5 5.b8:c1 здымаем 7 простых чорных і выйграем.

Правільныя адказы прыслалі Даша Рогач (Маладзечна), Сяргей Матус (Валожын), Анатоль Гомза (Вілейка). Двое першых будуць адзначаны рэдакцыяй.

Чакаем вашых новых лістоў з шашачнымі навінамі, сваёй кампазіцыяй, расказамі аб гісторыі шашак у вашым рэгіёне.

Анатоль РОГАЧ, кандыдат у майстры спорту па шашках.

Мая Беларусь

Шаноўныя ўдзельнікі конкурсу! Мы рады, што ў нашай газеты ёсць такія цікаўныя і разумныя чытачы, як вы. У гэтым нумары даём правільныя адказы на пытанні другога тура.

1. Магутны бог з лукам і стрэламі, які спіць ад апошніх да першых веснавых навальніц, — Пярун.
2. Францішак Скарына першую друкаваную кнігу выпусціў 6 жніўня 1517 года ў горадзе Прага.
3. Будучую расійскую царыцу Кацярыну I яе бацька Сямён Скаўрон з Віцебскага павета пры нараджэнні назваў Мартай.
4. У Саргасавым моры праходзіць нераст вугроў, пасля чаго рыбы вяртаюцца ў вадаёмы Беларусі.
5. На заводах Скідаля, Жабінкі, Слуцка і Гарадзеі вырабляюць цукар.
6. Новы сезон Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы звычайна адкрываецца п'есай «Паўлінка».

Мікола ЛІПСКІ.

Кінатэатр «Радзіма»

15-17 жніўня. "Злаві мяне, калі зможаш", ЗША, крымінальная драма, у галоўнай ролі Леанарда ды Капрыё, рэжысёр Сцівен Спілберг – у 18.40.

"Хлапечнік", ЗША, камедыя – у 15.00 (акрамя 15 жніўня), 17.00 і 21.00.

18-24 жніўня. "Людзі ікс-2", ЗША, прыгоды – у 14.30 (акрамя 18, 20 і 22 жніўня) і 18.50.

"Маю жонку завуць Морыс", ЗША, рамантычная камедыя – у 17.00 і 21.10.

(Кожную сераду ільготныя білеты на сеанс у 17.00).

Для дзяцей

16, 17 жніўня. "Цалёвачка", ЗША, поўнаметражны мультфільм – у 13.00.

19 жніўня. "Апошняя фантазія", ЗША, поўнаметражны мультфільм – у 11.00.

21 жніўня. "Піраты ў часе", ЗША, прыгоды – у 11.00.

Працуе бар.

Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-06-30.

■ ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

Агуркі ў вінаградных лісцях

Агуркі бяром невялікія. Абліваем кіпенем, а затым адразу халоднай вадой. Кожны агурок заварочваем у вінаградны ліст. Шчыльна ўкладваем у 3-літровыя слоікі. Робім марынад: на 1 л вады – 300 г яблычнага соку, 50 г солі і 50 г цукру. Заліваем 2 разы, а потым закручваем.

Даўнейшы рэцэпт засолу агуркоў

На 3-літровы слоік бярэцца 10-15 лісцікаў крапівы двухдомнай, ліст хрэну, 4 зубчыкі часнаку, лаўровы ліст, ліст вішні, чорных парэчак, дубу, 3 сталовыя лыжкі солі. Усё заліваецца чыстай вадой з калодзежа ці крана так, каб зверху можна было даліць 100 г спірту ці самагону (першаку) і закрыць крышкай.

Проста МАРЫЯ.

Конкурс букетаў

МАЛАДЗЕЧНА. Конкурс букетаў «Дзякуй вам, кветкі, за прыгажосць», прайшоў у Радашкавіцкай бібліятэцы. Пра яго абвесцілі яшчэ ў красавіку, каб кожны жадаючы мог падрыхтавацца.

Прыгажосць кампазіцый і арыгінальнасць назвы ацэньвала журы. Яно і назвала пераможцаў, якімі сталі Наталля Шастак з кампазіцыямі «Элегантнасць» і «Вечнасць», Святлана Шнэйдар, Ірына Шастак (адпаведна букеты «Кветкавая сімфонія» і «Рытм»), Наталля Шубянкова («Балтыйскі брыз») і Галіна Карповіч з букетам «Усмешка лета». Яны і атрымалі ў падарунак кнігі па кветкаводству.

Наталля ШАСТАК.

■ КОНКУРСЫ

Зарабі білеты ў кіно

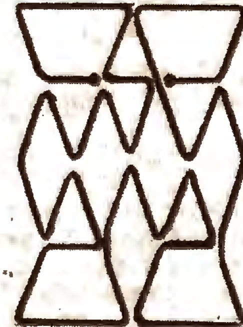
Прывітанне, шаноўныя! З вамі зноў ваш любімы конкурс!

Кожны з вас, я ў гэтым упэўнена, трэніруе сваё цела, займаючыся ранішняй гімнастыкай. І, зразумела, вы са мной пагодзіцеся, што з яшчэ большай стараннасцю трэба трэніраваць тое, што дае нам, людзям, перавагу над усімі другімі насельнікамі планеты – дасканалае стварэнне прыроды – мозг. Таму, калі вы яшчэ не ў нашай кампаніі, далучайцеся да "разумовай гімнастыкі".

Дзякуй усім, хто даслаў нам правільныя адказы, а гэта зрабіла 13 чалавек. Але ж білетаў толькі 5, і таму мы правялі жараб'ёўку. Пашанцавала маладзечанцам **Віктару Іванавічу Яцкоўскаму, Дзмітрыю Міхайлавічу Качану, Дзмітрыю Пакладку, Віктару Грыгор'еву, Раману Трухаўку.** Віншуем!

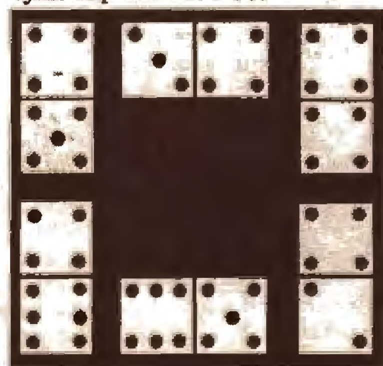
Але ж перад тым, як ісці ў кінатэатр, калі ласка, завітайце да нас у рэдакцыю і забярыце сумленна зароблены запрашэнні.

Вось і адзін з варыянтаў правільнага адказу: адным рухам алоўка, не адрываючы яго ад паперы і не вычэрчваючы адну і тую ж лінію, намаляваць фігуру можна так.

Прапаную вам, шаноўныя, наступныя заданні. Сёння будзем лічыць.

І заданне: Перастаўце пласцінкі даміно так, каб і па гарызанталі і па вертыкалі ў суме атрымалася 17.

II заданне: Ад А да Б вядзе шмат дарог. А сярод іх толькі адна, якая праходзіць праз кружкі з лічбамі, якія даюць у суме 1000. Знайдзіце гэты шлях.

Адказы дасылайце па пошце ці прыносьце ў рэдакцыю. Лісты з адказамі прымаюцца да аўторка (19 жніўня). На конкурс выстаўляецца толькі 4 білеты.

І яшчэ ў мяне да вас прапанова: калі ёсць у запасе цікавыя задачкі, рэбусы, красворды, дасылайце іх да нас у рэдакцыю. Будзем азадачваць чытачоў разам!

Чакаю вашых лістоў!

Падрыхтавала Аксана КУЛЕЎНІЧ.

Купон 33

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Ананімныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

ТЭКСТ

ПРОЗВІШЧА, ІМЯ, АДРАС (НЕ ДЛЯ ДРУКУ)

Звярніце ўвагу

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі – газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аўторка ўключна. Зрабіце прыемнае сваім блізкім – павіншуйце іх праз газету!

Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання і нумар дакумента ўладальніка. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой – платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

- Альфа Рамэо-155, 1996 г.в., 2,0 ТДІ, з Германіі. Т. у Маладзечне 99857.
- Аўдзі-80, 1989 г.в., з Германіі. Т. у Маладзечне 34601.
- Аўдзі-80, 1986 г.в., 1,6 Д. Т. у Смаргоні 53617.
- Аўдзі-80 бочка, 1987 г.в., ц/з, электралюк. Т. у Смаргоні 32011.
- Аўдзі-80, 1992 г.в., 1,9 ТД, Б-4. Т. (8-029) 6751223.
- Аўдзі-80, 1992 г.в., 1,9 ТД, Б-4. Т. (8-029) 6751223.
- Аўдзі-100, дызель. Т. (8-029) 6300688.
- Аўдзі-100, 1984 г.в., 2,0 Д. Т. у Мядзеле 54099, (8-029) 6441924.
- Аўдзі-100, 1988 г.в., 2,3, газ-бензін, г/у руля, ц/з, АКПП, добры стан. Т. У Вілейцы (8-029) 6343472.
- БМВ-318 і, 1991 г.в., белы універсал, усё новае, 3200 у.а. Т. у Смаргоні 52759, (8-029) 6458593.
- ВАЗ-2102, выдатны стан; Форд Эскорт, 1989 г.в., 1,8 Д, чырвоны, ц/з, люк, сігналізацыя. Т. у Смаргоні 52316.
- ВАЗ-2103, 1973 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 98061, 98002.
- **ВАЗ-2106**. Т. у Маладзечне 68037 (пасля 18.00), (8-029) 7736636.
- ВАЗ-2108, 1987 г.в., у добрым стане, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 45493.
- ВАЗ-21013, 1982 г.в. Т. у Вілейцы 48285.
- ВАЗ-21063, 1988 г.в. Т. у Беразінскім 25716 (Юра).
- ВАЗ-21063, 1987 г.в., не вараная, не фарбаваная, 1000 у.а., торг. Т. У Вілейцы 57768, (8-029) 6299281.
- ВАЗ-2107, 1998 г.в., 1500 см³ Г/Б, 5-КП, 1850 у.а. Т. (8-029) 7734421.
- ВАЗ-21083, 1991 г.в., 1,5, 5-КПП, кабрыялет, сігналізацыя, мульт-лок, 1000 у.а. Т. у Маладзечне 32823, (8-029) 7747949.
- ВАЗ-21093, 1992 г.в. Т. у Маладзечне 40350.
- ВАЗ-21093, 1995 г.в. Т. у Маладзечне 65280.
- ВАЗ-2101 у добрым стане. Т. (8029) 6292271.
- ВАЗ-21063, 1991 г.в. Т. у Астраўцы 36568.
- Вектру, 1996 г. в., ці пад заказ. Т. у Маладзечне 50183, (8-029) 6560483.
- Вольву-740, 1987 г.в., 2,4 Д, ц/з, г/р. ВАЗ-21061, 1993 г.в. Т. (8-029) 6223589.
- Вольву-740, 1984 г.в., 2,3 К, 1400 у.а., торг. Тэрмінова. Т. у Маладзечне 32667.
- Вольву-760, 1985 г.в., турба-дызель, э/пакет, салон велюр, 2300 у.а. Т. у Вілейцы 53090.
- ГАЗ-52, 1987 г.в., у выдатным стане. Т. у Маладзечне 70730.
- ГАЗ-52, 1984 г.в., бензін, будка, запчасткі, 400 у.а. Т. у Вілейцы 48212.
- ГАЗ-66, 1980 г.в., і ГАЗ–24, 1974 г.в., у рабочым стане. Т. у Валожыне 58819, (8-029) 6958819.
- ГАЗ-66, 800 у.а. Торг. Т. у Смаргоні 36955 (Іосіф).
- ГАЗ-2411 "Волга" 1987 г.в., ТО–04, страхоўка, бэжавы, добры стан, 700 у.а., торг. Т. у Астраўцы 21280.
- Гольф-2, 1987 г.в., 1,3 Б. Тэрмінова. Т. у Маладзечне 71297.
- ЗІЛ-131, газ/бензін, тэнт, 1350 у.а., торг. Т. у Смаргоні 21496.
- Лянчо-Тэма, 1993 г.в., 2,5 TDI, рабочы стан, 1550 у.а. Т. (8-029) 6142331.
- М-2140, 1985 г.в, у выдатным стане. Т. у Маладзечне 62116.
- Матацыкл Хонда СВ 500, 1994 г.в. Т. (8029) 6374610.
- Матацыкл "Мінск", Масквіч-2140. Т. у Маладзечне 68190, (8029) 7749886.
- Мазду-626 на запчасткі. Т. у Маладзечне 50071, (8-029) 6322104.
- Мазду-626, 1988 г.в., сігналізацыя, ц/з, э/шкло, фаркоп, ці памяняю на дызель. Т. у Маладзечне 75865.
- Мерседэс-123 і Луаз. Т. (8029) 7735076.
- Мерседэс-123, 1982 г.в., 200 Д, 1600 у.а. Т. у Ашмянах 42236.
- Мерседэс-123 К, 1981 г.в., 300 Д, цёмна-бардовы, у добрым стане, 1650 у.а. Т. у Маладзечне 53781.
- Мерседэс-123, 1980 г.в., 2,4 Д, універсал. Т. у Маладзечне 37154, (8-029) 7758039.
- Мерседэс-190 Е, 1985-86 г.в., ТЦ "Кандор" (Германія), відэадвойка "Філіпс", б/у. Т. у Вілейцы 55536.
- Мерседэс-190 Д, цёмна-вішнёвы, г/у, ц/з. Т. (8-029) 7741018.
- Мерседэс-200 Д, 1982 г.в., 123 К. Т. у Вілейцы 55327.
- Мерседэс-200 Д, 1987-88 г.в., 124 кузаў, чорны, добры стан, 3600 у.а. Т. (8-029) 6544991.
- Мерседэс-200 Д, 1984 г.в. Т. у Вілейцы 33308.
- Ніву. Т. (8-029) 6660840.
- Міцубісі L-300, 1981 г.в., 1,6 Б, у добрым стане, 800 у.а., тэрмінова. Т. у Маладзечне 42573 (пасля 18.00).
- Нісан Блюберд, 1986 г.в., 2,0 Д, 1600 у.а. ФВ Пасат, 1993 г.в., 1,9 ТД, 3800 у.а. ІЖ-Ю5, 1986 г.в., 150 у.а. Т. у Маладзечне 30527.
- Опель Амегу, 1988 г.в., 2,0 і, 1400 у.а. Т. у Вілейцы 54920.
- Опель Аскону, 1986 г.в., 1,6 Д, 1150 у.а. Т. у Маладзечне 31984.
- Опель Вектру, 1990 г.в., 1,7 Д, седан, 2100 у.а. Т. у Смаргоні 33917.
- Опель Вектру, 1990-91 г.в., 1,7 Д, расход на 100 км 5 літраў, металік, добры стан. Т. у Вілейцы 33685.
- Опель Вектру, 1990 г.в., 1,6 Б, чорны седан. Т. у Вілейцы 33663, 57808.
- Опель Вектру, 1994 г.в., ФВ Пасат, 1993 г.в., ці пад заказ. Т. (8-029) 6417853.
- Опель Кадэт 1986 г.в., 1,6 Д, седан. Мокры асфальт. Т. у Смаргоні 96709.
- Опель Кадэт, 1986 г.в., 1,6 Д, седан, 1500 у.а. Т. у Маладзечне 64570, 39751 (пасля 18.00).
- Опель Кадэт, 1988 г.в., 1,6 Д, універсал, 1500 у.а. Т. (8-029) 6205660.
- Опель Кадэт, 1987-88 г.в., у добрым стане, 1300 у.а., торг. Т. у Маладзечне 68468.
- Опель Кадэт, 1988 г.в., 1,6 Д, 3-дзверны, універсал, белы, 1250 у.а, МВ-123, 1982 г.в., 2,4 Д, металік, 1400 у.а., торг. Т. у Маладзечне 95612, (8-029) 6205660.
- Опель Кадэт, 1985 г.в., 1,6 Д. Т. у Вілейцы 58386 (увечары), 54347, (8-029) 6485291, (8-029) 6489299.
- Опель Кадэт Караван, 1986 г.в., 1,6 Д, 1050 у.а. Т. у Маладзечне 76204.
- Опель Рэкорд, 1983 г.в., 1,8 Б, чырвоны. Т. у Вілейцы 58394 (Сяргей).
- Опель Рэкорд Караван, 2,3 Д, пераходны, 850 у.а. Т. у Вілейцы 57768, (8-029) 6275394.
- Пежо-309, 1986 г.в., 1,6 і, велюр, ц/з, э/шкло, люк. Т. у Вілейцы 44625.
- Рэно-19, 1991 г.в., 1,9 Д. Абмен. Т. у Валожыне 58387.
- Рэно-19, біты перад, на запчасткі. Т. у Вілейцы 57222.
- Рэно-19, 1993 г.в., аб'ём 1,7, мона. Т. у Маладзечне 98258.
- Сеат Кардоба, 1995 г.в., 1,4 мона. Т. (8-029) 7747399.
- Сеат Таледа, 1992 г.в., 2,0 і, зялёны метал, э/пакет, люк, ABS, сігнал, 2700 у.а. Т. (8-029) 6339476.
- Сеат Малага па запчастках, рухавік 1,5 да Сеата. Т. у Маладзечне 62045.
- Citroen-CX20TRE, 1983 г.в., 2,0, 650 у.а. Блок аконны. Т. у Мядзеле 36584.
- ФВ Гольф, 1989 г.в., 1,6 Д, белы. Т. У Астраўцы 33383.
- ФВ-Гольф, 1985 г.в., 1,6 Д, 3-дзверны, 1300 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57293, (8-029) 6588140.
- ФВ Джэту, 1988 г.в., аварыйная, на запчасткі. Т. у Вілейцы 57492.
- ФВ Джэту, 1987 г.в., 1,6 Д, сіні, добры стан. Т. (8-029) 6223589.
- ФВ Джэту, 1984 г.в., Опель Кадэт, 1985 г.в. Т. у Вілейцы 33753, (8-029) 6385084.
- ФВ Каравэла, 1989 г.в., 1,6 ТД, 8 месцаў. Т. (8-029) 6659126.
- ФВ Пасат 1989 г.в., бензін, 2500 у. а. Т. у Маладзечне 62877, (8-029) 6373401.
- ФВ Пасат, 1986 г.в., універсал. Т. у Ашмянах 22562.
- ФВ Пасат, 1993 г.в., бардовы, універсал, з Германіі, 3300 у.а., без торгу. Т. у Вілейцы 33277.
- ФВ Транспарцёр Т-2, 1990 г.в., 1,7 Д, 2500 у.а. Т. у Маладзечне 35836.
- ФВ Транспарцёр, 1987 г.в., пасажырскі, усё з Германіі, 2300 у.а. Т. (8-029) 6731770.
- Форд Скорпіё, 1995 г.в., універсал, 2,5ТД. Ёсць усё. Т. (8029) 6700255.
- ФВ-Пасат, 1985 г.в., 1,3Б, 5-дзверны, хэтчбэк, белы, у добрым стане. Т. у Маладзечне 34054 вечарам.
- Форд Сіера, 87-88 г.в., седан, 2,0Б, 1500. Т. у Маладзечне 62045.
- ФВ-Пасат, 1984 г.в., універсал, 1,6Б, нядорага. Т. у Маладзечне 77880, 96921.
- Форд Арыён, 1991 г.в., 1,4 Б. Т. у Вілейцы 59385.
- Форд Арыён, 1992-93 г.в., 1,8 і, газ-бензін. Т. у Маладзечне 77420 (увечары).
- Форд Мандэа, 1994 г.в., 1,8 Д, вішнёвы металік, салон шэры, выдатны стан, АБС, шклопад., люк, таніроўка, э/люстэркі, магн., 5 дзверн., хэтчбэк, рэгул. руля, г/у, ц/з, 2 падушкі бяспекі, 3900 у.а., дагавор. Т. у Вілейцы 55730, (8-029) 6570991, (8-029) 6770991.
- Форд Сіеру, 1984 г.в., 1,6 Б, нядорага. Т. у Маладзечне 67542.
- Форд Скорпіё, 1989 г.в., 2,9 і, навароты, 1450 у.а. Т. у Маладзечне 40354, (8-029) 6581626.
- Форд Транзіт, 1989 г.в., 2,5 Д. Т. у Маладзечне 69599.
- Форд Эскорт, 1991 г.в., 1,6, цэнтр. замок, сярэбраны металік, цана дагаворная. Т. (8-029) 7776264.
- Форд Эскорт, 1991 г.в., 1,6 і, на запчасткі. Куплю 2 літыя дыскі R14, пяць праменняў. Т. у Маладзечне 90621.
- Хундай-Поні, 07.1994 г.в., 1,5 і, ЦЗ, ГУ, ЭП, ЭКФ, сярэбраны метал, 7 дзён з Германіі, 2200 у.а., торг. Т. у Маладзечне 36432, (8-029) 7728614.
- Шэўрале Люміна, 1993 г.в., 3,8 Б, вішнёвы, мінівэн, э/пакет, велюр, аўтамат, 11 л/100 км, 4950 у.а., абмен. Т. (8-029) 6315905.
- М/а Форд Транзіт, 1992 г.в., 2,5Д, пасажырскі, нізкі, кароткі, 4500 у.а., торг. Т. у Астраўцы 22605.
- Бус LT-45, 1985 г.в., кузаў 4,7 м, лябёдка, тэнт 20 куб., 3500 у.а. Т. (8-029) 6731770.
- Бус ФВ Транспарцёр, 1985 г.в., 1,6 Д, 9 пасадачных месцаў, у рабочым стане. Т. у Маладзечне 40676.
- Бус ФВ Т-2, 1986 г.в., 1,6 ТД. Т. у Маладзечне 53268, (8-029) 6932041.
- Мапед "Дэльта", добры стан. Т. у Маладзечне 36001 (Дзіма).
- Матацыкл МТ-Днепр, нядорага. Т. у Вілейцы 33327.

КУПЛЮ

- Аўдзі ці ФВ Гольф Джэту, да 1984 г.в. Т. у Вілейцы 33579. Газэль-33021, тэнт, можна ў аварыйным стане. Т. (8-029) 6381483.
- Матацыкл "Мінск", новы або 1993 г. в. Т. (8-029) 6299208.
- Дакументы на а/м ФВ Пасат-2, універсал. Т. у Маладзечне 75693 (увечары).
- Рухавік 2101-2107. Т. у Вілейцы 51258.
- Трактар Т-25, з прычэпам, можна і плугамі. Т. у Мядзеле 54522.

ІНШАЕ

- Вазьму за а/м (заказ). Т. (8029) 6014968.
- Прадам рухавік 2,5 Д, Форд. Т. (8-029) 6451712.
- Прадам колы б/у, 185х65R15 - 4 шт.; 195х65R15 - 2 шт. Прычапное устройства ВАЗ-2108, новае. Т. у Астраўцы 33383.
- Прадам гуму для МТЗ-52 і 82. Т. у Вілейцы 54311.
- Прадам запчасткі ВАЗ-21011. Т. у Вілейцы 32385.
- Прадам запчасткі да ВАЗ-2109, дах са стойкамі, б/у, у выдатным стане. Т. (8029) 6349761.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- Дом з надворнымі пабудовамі, летняя кухня з водаправодам і ваннай. Побач рэчка, лес. ГАЗ-53, бензін, на хаду. Валожынскі раён, Лаўскі Брод. Т. у Маладзечне 99565.
- Дом у Маладзечне, газ, вада, тэлефон, зямельны ўчастак прыватызаваны. Т. у Мінску 2029653.
- 2-пакаёвую кватэру ў г. Вілейка, участак 15 сотак. Т. у Вілейцы 56755.
- Кватэру ў в.Буйкі Мядзельскага раёна. Добрую карову і цялушку (пакрытыя). Т. у Мядзеле 32605.
- 2-пакаёвую кватэру ці памяняю на Маладзечанскі ці Вілейскі раён. Т. у Смаргоні 21537.
- 2-пакаёвую кватэру ў 7-пакаёвым драўляным доме з асобным уваходам. Ёсць халодная вада, цэнтральнае ацяпленне, недароблена каналізацыя. Т. у Вілейцы 56794, 53058 (пасля 17.00).
- 2-,1-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 48241.
- 2-пакаёвая кватэра ў Вілейцы, еўрарамонт, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 59505.
- 3-пакаёвую кватэру; дачу каля вадасховішча. Т. у Вілейцы 53796 (хатні), 32291 (рабочы).
- 3-пакаўвую кватэру з выгодамі, в. Нарач Вілейскага раёна, гараж, тэлефон, хлеў, участак, мэбля. Т. у Вілейцы 58883.
- 4-пакаёвую кватэру (5 этаж) у Вілейцы. Т. у Вілейцы 33215 (хатні), 56583 (раб.).
- 4-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, вялікая. Т. У Вілейцы 57891.
- Гараж в ГК №4. Т. у Маладзечне 77881.
- Гараж ЖСК-1. Т. У Вілейцы 57409, (8-029) 7734209.
- Гараж у ГСК №2, аўтапрычэп "Зубраня", паравы кацёл для дома. Т. у Вілейцы 54915.
- Дачу 2-павярховую ў Плёсах. Т. у Маладзечне 67040 (тэлефанаваць пасля 19.00).
- Дом у в. Самалі. Т. у Маладзечне 62838 (увечары).
- Дом у Мядзельскім раёне. Т. у Маладзечне 51035.
- Дом каля воз. Свір (тэлефон, гараж, лазня, сад). Т. у Маладзечне 36962 (тэлефанаваць з 18.00 да 19.00).
- Дом у Маладзечне, 124,9 м², участак 25 сотак. Т. (8-029) 7222347.
- Дом у в. Асташкова, побач вадасховішча, дарога на воз. Нарач, 20 км ад Вілейкі, паліва, калодзеж, сад. Т. у Вілейцы 57927.
- Дом драўляны, абкладзены цэглай, в. Золькі Вілейскага раёна, 13х6,60, сад, агарод, калодзеж, гаспабудовы, 4 км да Вішнеўскага возера. Т. у Вілейцы 44241.
- Дом 6х8, у в. Лыцэвічы Вілейскага раёна, на вываз. Т. у Вілейцы 51437.
- Дом 2-павярховы, 2-кватэрны, з усімі камунікацыямі. Т. У Вілейцы 33170 (пасля 19.00).
- Дом, 30 сотак, склеп, побач рэкі, возера. Звяртацца да Стурліс Марыі Паўлаўны, Смаргонскі раён, в. Валяйковічы, вул. Лясная,20.
- Недабудаваную цагляную дачу, к-ў "Нарачанка", 200 у.а. Т. у Вілейцы 54920.
- Паўдома (3 пакоі) з гаспабудовамі. Т. у Вілейцы 33215 (хат.), 56382 (раб.)
- Участак у г. Вілейка, 15 сотак, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 33224.
- Участак пад будаўніцтва (0,15 га, Снежкава). Дзверы з ДВП, сетка для агароджы ацынкаваная. Т. У Вілейцы 57040.

КУПЛЮ

- 1-, 2-пакаёвую кватэру ў г. Вілейка. Т. у Вілейцы 56382, 53515.
- 1-, 2-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 54563, 56562.
- 2-,1-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 48241.
- Дом у Вілейцы, нядорага. Т. у Вілейцы 51191.
- Дом у Маладзечне ў добрым стане, можна недабудаваны. Т. у Смаргоні 35930.
- Дом у Маладзечне, магчыма без унутранай аддзелкі. Т. у Маладзечне 66721.
- Дом у Маладзечне, нядорага. Т. у Маладзечне 76208, у Вілейцы 56676.
- Чэкі на жыллё. Т. у Маладзечне 65118, (8-029) 6338941.

НАЙМУ

- **1-ПАКАЁВУЮ КВАТЭРУ**. Т. у Маладзечне 67542.
- 1-пакаёвую кватэру ў Маладзечне, аплата наперад, на вялікі час. Т. У Вілейцы 51614 (хатні), (8-029) 7552614.
- 2-, 3-пакаёвую кватэру ў раёне СШ №10. Т. у Маладзечне 64354.
- Гараж у 18 кааператыве. Т. у Маладзечне 65118, (8-029) 6338941.
- Маладая сям'я тэрмінова нойме кватэру ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 60447.

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **"МУЛЕН РУЖ"** пракат вясельнай і вячэрняй моды. Ўзлюм у падарунак. Вяночкі, ручнікі. Ліц. №04599 Белбытсаюза да 18.10.2004 г. Т. у Маладзечне 39293, (8-029) 6339293.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ, ВЯЧЭРНІЯ** убранні. Вялікі выбар. Т. у **ВІЛЕЙЦЫ** 55513. Ліц. №04123 да 24.04.2007 г.
- Вясельна-вячэрні салон "Надзея". Падарунак ад салона. Ліц. №03204 БДААБАН 30.11.2001-30.11.2006. г. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Т. 67877.
- Вясельна- вячэрні **САЛОН "МІЛЭДЗІ"**. Вялікі выбар убранняў і аксесуараў. Ліц. №03576 БДААБАН 31.01.2002-31.01.2007. г. Маладзечна, вул. Буйніцкага, 30 (р-н СШ №7). Т. 77382, (8-029) 7729148.
- Увага! Хутка адкрыецца новы пракат вясельных і вячэрніх убранняў. Т. у Маладзечне 54212.
- "Лілія" прапануе вясельныя і вячэрнія ўбранні. Вялікі выбар. Аксесуары. г. Маладзечна, вул. Вальница, 9. Т. 74812, (8-029) 6418294.
- **ПРАКАТ ЗОІ ІВАНАЎНЫ** прапануе вялікі выбар вясельных і вячэрніх суквенак. Сукенка для маці нявесты — бясплатна. Аксесуары для нявесты — бясплатна. Ліц. №03716 да 13.08.2004 г. Т. у Маладзечне 50825.
- Новы САЛОН "КАЦЯРЫНА". Усё, што неабходна для вяселля. Вясельныя і вячэрнія ўборы, касцюмы, біжутэрыя, аксесуары, кольцы на а/м і многае іншае. Маладым падарункі, вялікія скідкі. г. Маладзечна, вул. Драздовіча. Т. у Маладзечне 54587, (8-029) 6307319 з 10.00 да 19.00.

ВІДЭАФОТАЗДЫМКА

- Відэаздымка, цітры, мантаж. Ліц №1195 МК РБ да 25.10.2007 г. Т. у Вілейцы 51241.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

- Дапамога ў афармленні віз, Шэнген, Літва. Т. (8-029) 6319537. Ліц. №393-ТО ад 25.06.2001 г. да 25.06.2006 г.
- Дэкаратыўная тынкоўка, хутка і якасна. Т. (8-029) 6421724.
- Прадастаўлю інфармацыю аб паездцы ў РП г. Шчэцін да нямецкай мяжы за аўто. Вялікі выбар. Нізкія цэны. Т. (8-029) 6935999.
- Пракат гульнявых прыставак "Sony PS", "Sega DC", відэаплэера, эл. дрылі. Усе гульні без стральбы. Дастаўка. Ліц. ББС №01796 ад 8.05.2001 г. да 8.05.2006 г. Т. у Маладзечне 39379.
- Кантрольныя работы па вышэйшай матэматыцы, інфарматыцы, статыстыцы. Т. у Маладзечне 60805.
- Набор і раздрукоўка тэкстаў і табліц на камп'ютэры. Электронная пошта. Пошук у Інтэрнеце. Т. у Маладзечне 60805.
- Фундамент, тынкоўка, кладка, не патр. ліц. Т. у Маладзечне 40571.
- **ПРЫВАТНАЯ ПРАЛЬНЯ "МОЙДОДЫР"** (Маладзечна, вул. Будаўнікоў, д.15а, Дом быту, 2-і паверх) аказвае паслугі па мыцці бялізны. Для арганізацый і насельніцтва. **КОЖНЫ ЗАКАЗ — У АСОБНАЙ МАШЫНЕ!** Т. у Маладзечне 63707. Працуем — 8³⁰-19⁰⁰, субота — 9⁰⁰-15⁰⁰, нядзеля — выхадны. Ліц. №04625 БДААБАН 4.07.2002-4.07.2007.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

- Вокны, воданагравальнік 100 л. Т. у Маладзечне 77832, (8-029) 6659033.
- Батарэі чыгунныя, б/у. Т. у Маладзечне 76208, (8-029) 7710085.
- Ліст ацынкаваны. Форма аплаты любая. Т. (8-029) 6650588.
- Пенапласт. Куплю кіслародныя балоны, б/у. Т. у Маладзечне 31854.
- Ракавіну "Рэтра", новую; 2 упакоўкі абліцовачнай пліткі. Цэны памяркоўныя. Т. у Маладзечне 40703.
- Трубу п/э для вады, газу, каналізацыі, муфты, адводы. Т. у Маладзечне 53658.
- Шклопакеты пластыкавыя новыя ці б/у. Нядорага. Устаноўка. Т. (8-029) 6850232.
- Блокі Г/С, цэглу, **ДРОВЫ** з дастаўкай, дошкі 17х100х1800 з елкі па 125 тыс.руб, 6 м³. Т. у Маладзечне 66534, (8-029) 6362559.

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

- Самаробны трактар і рухавік УД-2, новы. Т. у Маладзечне 60912.
- Бульбакапалку конную, магчыма эксплуатацыя з трактарам. Т. у Маладзечне 96637.
- Бульбакапалку аднарадную (Ліда), транспарцёрную, 650 у.а., торг. Т. у Мядзеле 33473.
- Бульбакапалку КТН-2В і польскую. Т. У Астраўцы 20923.
- Трактар МТЗ-80 і навяснае абсталяванне да яго. Т. у Мядзеле 54115.
- Трактар Т-40, 1600 м/ч. Т. у Вілейцы 56109.
- Трактар Т-40, 600 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57814, (8-029) 6412413.
- Трактар самаробны. Т. у Вілейцы 49711, 49639.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

- CD-прайгравальнік, узмацняльнік "Технікс", б/у. Т. (8-029) 6659126.
- Машыну швейную нажную; пральную паўаўтамат; пральную "Мара"; баян – усё б/у. Т. у Вілейцы 56374.
- Радыётэлефон Senao-358+, дзве трубкі, кабель, радыёантэна, 15-20 км. Т. У Вілейцы 51356.
- Тэлевізар каляровы, стол абедзенны, дзверы міжпакаёвыя — усё б/у, дзёшава. Т. у Маладзечне 53619.
- Тэлевізар, 72 дыяганаль, дзіцячую каляску, пральную машыну — усё б/у. Т. у Вілейцы 58949.
- Халадзільнік-маразільнік "Атлант"; халадзільнік "Мінск-15М"; маразільнік "Мінск-131"; тэлевізар "Гарызонт-518" (кубік, ДУ); тэлевізар "Гарызонт-412"; мяккі куток; ложак для падлетка 70х160 – усё б/у. Т. у Вілейцы 55336.
- Халадзільнік-маразільнік, 46 м³, ГАЗ-66, ГАЗ-53. Т. у Ашмянах 41464, 41465.
- Халадзільнік-маразільнік "Мінск-Атлант", халадзільнікі "Мінск-15, 16", маразільнік "Мінск-131", каляровы тэлевізар "Гарызонт-659і" (54 см), "Гарызонт-656і" (63 см), "Гарызонт-655і" (37 см), газавая пліта (Брэст) 4-х канф. Усё у добрым стане, б/у. Т. у Вілейцы 57040.

МЭБЛЮ

- Канапу вуглавую, кухонную, новую, велюр, 65 у.а. Т. у Вілейцы 58798.
- Ложкі новыя, 1,5-спальныя, 2 шт. Т. у Маладзечне 68656.
- Прыхожую ГМ 44-00, б/у, выдатны стан, тэрмінова. Т. у Маладзечне 63206.
- Сталы вітрынныя, шкляныя, нядорага. Т. (8-029) 6635279.
- Секцыі "Заслаўе", "Іпуць" (3,6 м, непалір.), "Бярэзіца" (2,3 м, светлая, непалір.), мяккі куток, ложак 1,5-спальны, шафу 2-дзверную, усё у добрым стане, б/у. Т. У Вілейцы 57040.

ЖЫВЁЛУ

- Кабана. Т. (8-029) 6451712.
- Кабана вагой да 150 кг, 8 месяцаў, в. Прынта. Т. У Вілейцы 51356.
- Кабылу абучаную. Т. у Маладзечне 31129.
- Кабылу, 8 год, з вупражжу і возам. Т. у Вілейцы 33271.
- Карову, 8 год; в. Падбярэззе, Касцяневіцкі с/с. Т. у Маладзечне 68557 (Грыбовіч Казімір).
- **КАРОВУ. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 30572.**
- Карову "галандку", малочную, тэрмінова. Т. у Вілейцы 51819, 58840.
- Свіней. Т. (8-029) 6331694.
- Свінню 140 кг., 2 свінкі 2-месячныя, сена. Т. у Вілейцы 41249.
- Шчаня сярэднеазіяцкай аўчаркі. Т. у Мядзеле 50661.
- Шчанят нямецкай аўчаркі з радаслоўнай. Т. у Смаргоні 31804 (Святлана).

ІНШАЕ

- Халадзільныя вітрыны, шафы, б/у. Т. у Маладзечне 52462.
- Бульбу, кабылу. Т. у Вілейцы 45318.
- Бульбу оптам. Т. (8-029) 6660840.
- Бухгалтарскія кнігі, бланачную прадукцыю, канцтавары. Ліц №712 Смаргонскі ГВК ад 21.05.2003 г. Т. у Смаргоні 33077.
- **ЖАЛЮЗІ ПРАПАНУЕМ** вертыкальныя, гарызантальныя. Устаноўка, абмер бясплатна. Пасв. №11792 ад 17.02.98 г. Т. у Вілейцы 59223, (8-029) 6659223.
- **КАМП'ЮТЭРЫ, КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, ГАРАНТЫЯ, ДАСТАЎКА. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 65168, (8-029) 6480298.**
- Кацёл ацяпляльны КС-Т-Г-12,5 (газ, цвёрдае паліва). Т. (8-029) 6319537.
- **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя цэны. г. Маладзечна, вул. Бухаўшчына, 58 (каля Палаца культуры). Т. у Маладзечне 70656.
- Лодка "Ерш-М", дзюралевая, 2-месная, 250 у.а. Т. у Вілейцы 54311.
- Станок (САЗ) дрэваапрацоўчы, новы. Т. у Смаргоні 22350.
- Такарны станок па дрэву, б/у. Т. у Маладзечне 65051.

КУПЛЮ

- Кацёл на цвёрдым паліве з вялікай топкай. Будаўнічыя матэрыялы. Т. у Маладзечне 40557.
- Куплю пліты перакрыцця, 1,2х4 м. Т. у Вілейцы 57018.
- Куплю піяніна. Т. У Вілейцы 59298.
- Будматэрыялы: ДВП, цэмент, трубы. Т. у Вілейцы (8-029) 6614810.
- Каня любога сытага на мяса. Т. у Ашмянах 42504 (Артур).
- Бетонамяшалку. Т. у Вілейцы 53542.
- Імпартны лодачны матор, магчыма няспраўны, 40-60 конскіх сіл. Т. (8-029) 6700730.
- Лодку "Прагрэс" або "Днепр", Т. (8-029) 6700730.

ПАТРАБУЮЦЦА

- Брыгада лесарубаў з уласнай тэхнікай. Т. у Мінску 2915906, (8-029) 577874.
- Вадзіцель з л/а, дызель. Т. у Маладзечне 53781.
- Праца ў Маскве. Рабочыя ўсіх будаўнічых спецыяльнасцей, рознарабочыя. Даецца жыллё, харчаванне, рэгістрацыя, магчыма вахта. Т. (8-029) 6595970.
- Спецыяліст па шклопакетах. Т. у Маладзечне 40703.
- Тэрмінова патрабуюцца будаўнікі. Высокія расцэнкі. Т. у Мінску 2555156, 2163134.
- ПБОЮЛ "Садзеянне" (пасв. №500200465) запрашае на работу ў Маскву будаўнікоў усіх спецыяльнасцей, рознарабочых. Работа ў дзяржструктурах. Працоўны дагавор. Жыллё бясплатна. Харчаванне, рэгістрацыя, аванс, вахта, дастаўка. Т. (8029) 6300142.

ШУКАЮ РАБОТУ

- Бус. Завязу ў Беласток на рынак Т. у Маладзечне 96597.
- Вадзіцель з м/а (7 чал. або 1 тона) шукае работу, можна разовую. Т. (8029) 6776256.

ІНШАЕ

- Заключу шлюб з чалавекам, які жадае выехаць у **ЗША**. Т. у Маладзечне 51861.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ ВАЛОЖЫНЦАЎ

Калі чакаць канца свету?

Таццяна Сасноўская, карэктар:

— На што мне пра гэта думаць. Я замуж заўтра выходжу. Увесь тыдзень шчыра рыхтавалася, з панядзелка ў адпачынак пайшла. Пасля вяселля з мужам збіраемся паехаць у Пецярбург.

Вацлаў Харук, начальнік аддзела статыстыкі:

— Калі і далей такое жыццё будзе, то гадоў праз 100. Я веру, што нехта кіруе сусветнай прыродай. Здаецца, гэты кіроўца нечым помсціць чалавецтву за тое, што мы ўмяшаліся ў прыроду.

Дзмітрый Мікітовіч, фатограф:

— Ён амаль наступіў. А ў духоўным міры — ужо канец свету. Дастаткова параўнаць статак жывёл з чалавецтвам. У жывёл куды больш дасканалыя адносіны паміж сабой, чым у людзей. Таму мы паціху і выміраем. Аб гэтым сведчаць зніклыя вёскі.

Святлана Сухадолец, настаўніца:

— Хутка. Гэта прадказвае і Біблія. У свеце накапілася шмат заганаў. Мяркую, людзей зараз выпрабоўвае нехта звыш. Напрыклад, уладай, грашыма. Пакуль гэтыя выпрабаванні яны не вытрымліваюць.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

■ НАДВОР'Е

Мінск	16.08	17.08	18.08	19.08
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература,°С днём	+19	+19	+19	+22
ноччу	+12	+15	+13	+12
атмасферны ціск, мм	733	738	740	741
хуткасць ветру, м/сек	2-5	1-3	1-3	0-1

Вільня	16.08	17.08	18.08	19.08
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература,°С днём	+17	+20	+19	+25
ноччу	+15	+15	+14	+11
атмасферны ціск, мм	740	746	748	746
хуткасць ветру, м/сек	3-6	2-5	1-3	0-1

Чытайце праз тыдзень:

● **"Адысея" старажытнасталічнага Крэва».** Упершыню Крэва як сталіца Нальшчанскай зямлі ўпамінаецца ў нямецкіх хроніках 13 стагоддзя. З-за свайго стратэгічнага значэння яно ўжо ў 1258 годзе зведала нашэсце татара-мангольскіх войскаў, а праз нейкі час дало сваё імя цэламу княству.

Гараскоп 18 – 24 жніўня

Авен (21.03–20.04)

Венера дорыць вам цудоўныя дні, поўныя яркіх пачуццяў (асабліва гэта тычыцца тых, хто нарадзіўся з 14 па 19 красавіка). Нейкія сілы ўкажуць вам і на вашы недапрацоўкі, і на слабыя месцы ў вашых планах. Ды так, што вы ўсё своечасова зможаце "перарашыць". Не выключана, што ўвагі запатрабуюць хатнія справы.

Цялец (21.04–21.05)

Планеты літаральна захоўваюць ваша ўтульнае і надзейнае гняздо. Да вас могуць вярнуцца старыя сябры. У жанчын з мінулага ўзнікае пакуль невыразная мужчынская фігура, якая ў цялесным вобразе з'явіцца толькі ў верасні. Не варта займацца сур'ёзным перспектыўным планаваннем. Сканцэнтруйце сваю ўвагу на "тут і цяпер".

Блізняты (22.05–21.06)

Перыяд будзе напоўнены прыемнымі свецкімі зносінамі. Многім Блізнятам даецца шанс з'ездзіць за мяжу. Некаторым прыйдзецца зрабіць выбар, можа, самы важны ў вашым жыцці (прычым гэтая сітуацыя можа доўжыцца да канца месяца). Пастарайцеся быць цярплівымі з людзьмі і мудрымі з абставінамі.

Рак (22.06–23.07)

Нямала Ракаў паспеюць наведаць як суседнія краіны, так і далёкія гавані. У той жа час жнівень можа стаць кульмінацыяй нейкіх падзей, да якіх вы ішлі ўсю першую палову года. Перыяд падзякі не толькі за працу, але і за мары. Калі яны (мары) былі пазітыўнай якасці, то вас можна толькі павіншаваць з удачай.

Леў (24.07–23.08)

Тым, хто нарадзіўся з 18 па 23 жніўня, лёс будзе ахвотна ўсміхацца да канца месяца. Аднак тым, хто з'явіўся на свет 24 ліпеня – 3 жніўня, варта быць асцярожнымі: выпадковы флірт можа перайсці ў вельмі непрыемныя адносіны, ад якіх прыйдзецца бегчы без аглядкі. Добра, калі без наступстваў...

Дзева (24.08–23.09)

Добры перыяд для сістэмнай праверкі даверанага вам участка работы. Але гэта не лепшы перыяд для партнёрскіх адносінаў, магчымы нечаканыя павароты ў шлюбе. Новыя знаёмствы наўрад ці перарастуць у нешта стабільнае, а правераныя часам кантакты раптам пачнуць даваць збоі.

Шалі (24.09–23.10)

Вам прыйдзецца рашаць пытанні з нерухомасцю, якія даўно вас турбавалі. Хаця працэс гэты ідзе з некаторымі затрымкамі, рашучае прыкладанне энергіі дасць свае вынікі. Трэба звярнуць увагу на здароўе. Правядзіце "рэвізію" нырак і лімфатычнай сістэмы. Не варта захапляцца турпаходамі і доўгімі прагулкамі пешшу.

Скарпіён (24.10–22.11)

Можна чакаць далейшага прасоўвання ў кар'ерным росце, аднак яўныя вынікі праявяцца ў сярэдзіне кастрычніка. Перыяд будзе напоўнены каханнем і... азартам. Не перастарайцеся з апошнім, хаця вядома, як цяжка бывае спыніцца. Не выключана, што многія адправяцца ў службовыя камандзіроўкі.

Стралец (23.11–21.12)

Вы з бляскам можаце паказаць сябе за мяжой, будзе гэта лекцыйнае турнэ ці проста турыстычная паездка. А вось сітуацыя са здароўем можа занепакоіць тых, хто нарадзіўся з 23 лістапада па 3 снежня. Пазбягайце перамлення, харчуйцеся рэгулярна; настрой могуць сапсаваць і фінансавыя праблемы.

Казярог (22.12–20.01)

Тыя, хто нарадзіўся ў перыяд з 23 снежня па 2 студзеня, круцяцца, як вавёрка ў коле. Дакументы, дзелавыя паездкі, перагаворы... Гэты перыяд спрыяльны для асваення новых тэхналогій, вывучэння раздзелаў менеджмента ці вышэйшай матэматыкі. Лепш на нейкі час забыць аб амбіцыях і сканцэнтраваць сваю ўвагу на "падчысціцы хвастоў".

Вадалей (21.01–19.02)

У сямейных магчымы радасныя падзеі ў шлюбе. А творчыя Вадалеі задумаюць сюррэалістычную п'есу, у якую змогуць уцягнуць прыктычна ўсіх сваіх навакольных. Гэта, канечне, забаўляльна, але вынікі любой ігры, асабліва калі партнёры не ў курсе, што гэта ўсяго толькі ігра, бываюць вельмі каварнымі...

Рыбы (20.02–20.03)

Займіцеся ў гэты перыяд дзецьмі і забудзьце на нейкі час пра сябе, каханага, свае праблемы і нясконцыя смуткі. Магчыма, перыяд, праведзены з дзецьмі, спрыяльна адаб'ецца на вашым эмацыянальным стане. Калі сваіх дзяцей пакуль няма, запрасіце з радні. Наладзьце ім свята.

■ ШТО ПРА НАС ПІСАЛІ 95 ГОД ТАМУ

Ля Валожына — зладзеі з рэвальверамі

М. Валожын Ошмянск. п. Виленск. г. У нас николи падарожные не баялися ездзиць хоць и ў начы, але недаўна на дзьве балаголы меж Воложынам и фольваркам Борки напали неякие разбойники з рэвольверами. У фурмана першай баголы не было ни капейки за душой, и ён толки страху набраўся; у другой балаголы адабрали ад неякой Рагонскай 6 руб., ад якыхсьци кольки рублёў, ад балагольшчыка саракоўку. Кажуць, што гэтые зладзеи были убогие, адзин ходзиць былцам сьляпы, други — апрануўшыся за бабу мушчына, ды хлопчык.

Цыпрук.

Каб не хаўтуры з гарэлкай

З м. Лебедзева Виленск. г. Вилейскаго пав.

У нас памёр адзин багаты пан С., и пахавали яго на Барыса (у мужыкоў прысьвяток), и шмат пазьбиралася народу, на вярсты тры працягнулась працэсия. Пахаваўшы, частавали мужыкоў гарэлкай(другога ничога ня выдумали). Адзин стары кухар з Лебедзева, Франусь, ишоў выпиўшы дамоў и, адышоўшы 2 вярсты, аддаў Богу душу на дарозе. Пахавали яго, ды толькі свае паплакали, быў ўсяго поп и дзячок! Можэ-б и панажыў стары трохи, каб не хаўтуры з гарэлкай!

Баўтручок.

Першая Беларуская Газэта з Рысунками "Наша Нива". №16 за 1908 г."

Рэгіянальная газета

Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227 ад 4.09.2001 г. Выдавец ТАА «Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета».

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёну і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Аб'ём 5 друкарскіх аркушаў фармату А2. Тыраж 10050 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведамасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу – цана свабодная. №33 (434) 15.8.2003. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. № 2555. Падпісана ў друк у 13.00 14.8.2003

Наш адрас: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а. Тэлефоны/факс: (01773) 6-96-67, 5-38-41 (рэклама), 5-07-99
E-mail: regionnews@promedia.by, http://regionnews.promedia.by

Прыём дробных аб'яў

Маладзечна Вялікі Гасцінец, 68а. Тэл. **69667, 53841**.
Вілейка вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». Тэл. **55284**.
Вілейка вул. 17 Верасня, 30, пошта. Тэл. **55233, 55539**.
Смаргонь вул. Танкістаў, 8, рэдакцыя «Новой газеты Сморгони». Тэл. **33077**.
Смаргонь вул. Танкістаў, 1, аддзяленне сувязі №2 Смаргоні. Тэл. **22211**.
Чысць вул. Зялёная, 4, магазін «Канцкласік». Тэл. **99172**.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: **Астравец** – 01591, **Ашмяны** – 01593, **Валожын** – 01772, **Вілейка** – 01771, **Маладзечна** – 01773, **Мінск** – 017, **Мядзел** – 01797, **Смаргонь** – 01592

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета», УНН 600288444